

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Zadnje dni starega leta v zvezni skupščini

Sprejeta letošnja resolucija

Beograd – Realni družbeni proizvod naj bi se letos povečal za 2,5 odstotka, industrijska proizvodnja za 3,5 odstotka, kmetijska proizvodnja za 4,5 odstotka, izvoz za 8,5 odstotka, od tega konvertibilni za 12 odstotkov, naložbe v osnovna sredstva naj bi bile manjše za 6 odstotkov, plačilnobilansni primanj-

kljaj države pa ne bi smel biti letos večji od polovice milijarde dolarjev.

To so osnovne značilnosti resolucije o družbenoekonomskem razvoju naše države letos, ki so jo sprejeli delegati zborna republik in pokrajin zvezne skupščine. Ob tem kaže povedati, da dokument, ki ga spremljajo še nekateri začasni ukrepi (soglasja o vsem delegati niso dosegli) soglaša z vsemi prizadevanji za večji izvoz, vendar ne za vsako ceno. Izvažali naj bi tisto, kar je gospodarno in racionalno, vendar tega ne kaže razumevanje kot omilitev naših skupnih prizadevanj za izvoz. Ničesar nam ne bo podarjenega letos, prav tako pa se moramo vsi skupaj bolj kot doslej zavedati, da so možnosti razvoja skrčene. Plaćilnobilansne možnosti države so omejene, prav tako pa bo prvič domača proračna ostro odvisna od rasti družbenega proizvoda.

Prav tako je bil zadnje dni starega leta v zvezni skupščini sprejet tudi dogovorjen proračun federacije za leto 1982. 203 milijarde 875 milijonov dinarjev bo znašal. Za skoraj 23 odstotkov je letošnji proračun višji od lanskega.

Zbor republik in pokrajin pa vsega dela do zaključka leta ni uspel opraviti. Zaradi različnih stališč republik in pokrajin do letošnje plačilne bilance države in devizne projekcije tega ni bilo mogoče sprejeti. Prav tako ni bilo soglasja za zagotavljanje deviz za nafto. Zbor je o tem obvestil na osnovi ustave zvezni izvršni svet, le-ta pa predsedstvo SFRJ, ki je zboru predlagalo sprejem začasnega zakona za ta področja. Zvezni zbor je z dvotretjinsko večino predlagani zakon sprejel, kar pa je obenem tudi obveza, da se na ravni federacije najde dogovor, ki bo nadomestil zakon.

-jk

Štiri »novoletna« rojstva

Štiri krepke Gorenjce smo dobili v prvem dnevu novega leta: dve deklici in dva dečka, dva v kranjski in dva v jesenški področniščici. Najprej, ob treh zjutraj, je prišla na svet punčka, ki jo je rodila Sonja Ovnček iz Kranja. Tudi drugi novorojenček je deklica; ob 6.20 je povila Jeseničanka Nadira Redžić. Dopolne, ob 9.15, se je rodil fantek Ireni Pretnar iz Bleja, druga pa je petnajst minut pred polnočjo dobila Jeseničanka Helena Zupančič, najkrepkejšega med vsemi, saj je ob rojstvu tehtal kar 4.20 kilograma. Staršem čestitamo, naračaju pa želimo srečo prihodnosti.

Počitniški domovi bremenijo

Niso daleč leta, ko so morali na občinskih odborih zvezne borcev paziti, da so po natančnem vrstnem redu posiljali svoje člane in njihove družinske člane na letovanja v njihove hišice v Novigrad ali na Vodiško planino. Mimogrede je bila huda kri, če kdo ni prišel na vrsto,

drugi pa dvakrat zapovrstjo. Letošnje poletje niso bile sobe polno zasedene niti na morju, sploh pa ne na Vodiški planini. In to kljub nizki ceni in klubu prigovaranju zdravnika, kako dobro bi marsikateremu borcev delo počitnikovanje v čistem zraku Jelovice, ko bi se okreplili žive, sreč, pljuča. Sobe v teh domovih so ostajale prazne ali le na pol zasedene. Vend Novigrad letos še ni prinesel izgube, kajti tu je sezona do daljša, na Vodiški planini pa traja vsega dva meseca. Skoraj vse leto tu leži sneg, težko je dostopna, cesta slaba. In morda je res nesmiselno Gorenje, ki je že takoj v hribih doma, tičati v hribi.

Toda, naj so domovi zasedeni ali ne, vzdrževati jih je treba. Domu na Vodiški planini, kjer je veliko dežja, vlage, čas je poštano kaže zobe. Obnoviti je treba streho, napuščake, fasado, sanitarije, pleskati je treba na novo okna, vrata, pode, obnoviti gospodarsko poslopje. Denarja pa ni. Če bi bila sezona daljša in če bi bilo polno, bi se že nabralo denarja tudi za popravila. Tako pa bo treba iskati drugačnih rešitev.

Clanji Medobčinskega sveta ZZB NOV za Gorenjsko so na zadnji seji sklenili, da bo treba najnujnejša popravila doma na Vodiški planini opraviti čim prej, za v bodoče pa bo treba razmisliši, da bi ponudili dom v upravljanje in uporabo kakšni delovni organizaciji, ki bi lažje skrbela zanj, ga tudi lažje zapolnila, ali pa bi zanj zainteresirali borce in njihove družine iz drugih krajev Slovenije, predvsem s Primorskimi, kjer si žele počitnic v hribih, lahko pa bi ponudili njegove zmogljivosti tudi borčevskim organizacijam iz drugih republik. Morda bi pa k polnejši zapolnitvi doma pripomogla razširitev ponudbe, da bi ga odprli tudi mladim, otrokom borcev in drugim. Seveda pa je treba upoštevati, da na Vodiški planini ne gre le za dom, temveč tudi za partizanski spomenik.

D. Dolenc

Odjuga preprečila maraton

Cerknje – Za tretji cerkniški množični smučarski tek Gorenjskega odreda, ki bi moral biti v nedeljo, 3. januarja, je bilo že v četrtek, 31. decembra vse pripravljeno, močna odjuga in dež pa sta opravila svoje. Snega, ki ga je zapadlo decembra v Cerknjih več kot 30 cm, skorajda na progri ni nič ostalo. Na mestu, kjer je start, se vidi lepo obdelana zemlja Kmetijske živilske kombinacije iz Kranja. Tako je tudi drugi. Na obronkih Pšate, Poženika in Grada pa se dobi tudi teloh. Napovedi meteorologov so se uresničile.

Prireditev, ki ima manifestativni pomen obujati tradicije NOB, je preložena na konec tega meseca oziroma na 14. februar, ko je prvi rezervni termin. Kdaj bo ta prireditev, se bo organizacijski odbor odločil danes (v torek, 5. januarja), in določil nov datum prireditve. Do sobote do 12. ure je bilo prijavljeno v devetih kategorijah na 7 in 25 kilometrov dolgih smučinah že 1200 udeležencev iz vse Slovenije. Najstarejši prijavljeni udeleženec je

69-letni Karol Jelenc iz Dražgoš, najmlajši pa 6-letni Beštan Kos. Najstarejša udeleženka, ki je prijavljena do sedaj je 54-letna Helena Žigon, najmlajša pionirka pa je 8-letna Barbara Hvastija.

Omenimo naj še, da je Nedeljski dnevnik v sodelovanju z znanimi izdelovalci športne opreme, obutve in pletenin 3. cerkniški tek Gorenjskega odreda, vključil v tekmovanje za »Medaljo vzdržljivosti '82«, ki jo bo lahko osvojil vsak smučar tekač, ki se bo v sezoni 1981/82 udeležil vsaj šestih od osmih razpisanih tekačkih maratons. Za najboljšim rekreativcem pa ne bo smel zaostati več kot 50 odstotkov. Prvi bo sedaj na sporedku tek v Dupljah na 30 km »Po poteh Kokrškega odreda« v nedeljo, 17. januarja. V tem mesecu pa sta na sporedku še teka: 24. januarja »Po poteh Štrinjaste« in 31. januarja Bloški teki v Novi vasi. 7. februarja pa bo osrednja prireditev Trnovski maraton na Črnem vrhu na 42 km.

J. Kuhar

Ogrožena varnost na železniških tirih

Praznični dnevi so tudi železničarjem povzročili nič koliko skrbi. V Kranju je na železniški postaji zaradi pobegle kompozicije treh vagonov prišlo do trčenja, z Javornikom pa je ravno na novega leta dan krenilo 20 vagonov, ki jim niso delovalne zavore.

Skupina delavcev kranjske železniške postaje je v torek, 20. decembra, sestavljala kompozicijo na razkladnem tiru. Skupino sta vodila strojevodja Vojislav Begojevič in vodja premika Marko Polatranko. Ko so sestavljali zadnje tri vagona, je pod prvim popustila cokla – podložka in kompozicija se je speljala naprej. Prvi vagon je z odbijačem zadel v tovorni avtomobil Marjana Vidica iz Kranja. Na razbitem tovornjaku je za 80.000 dinarjev materialne škode.

Nagrajeni proizvajalci mleka – Živinorejska poslovna skupnost in Živinorejskoverinarški zavod Gorenjske podelijo vsako leto skupaj s kranjsko mlekarino in kmetijskimi organizacijami priznanja najuspešnejšim pridelovalcem mleka. Pred novim letom so podelili 26 priznanj gorenjskim rejecem (leta 1980/81), kar kaže na napredek kljub ostrejšim merilom in težavam, ki se pojavljajo pri proizvodnji mleka. Za nagrado so prišli v poštev rejeci, katerih krave v A kontroli so dosegle leta 1981 glede na pasmo od 6000 do 4600 litrov mleka. Največ priznanj je odšlo na območje Cerkelj, vendar je treba ugotoviti, da imajo gorenjske krave dobre dednosti lastnosti in da so se rezerve pri krmiljenju. Lani so zasebni kmetovalci oddali mlekarini 25.800.000 litrov mleka, družbeni sektor pa 5.760.000 litrov mleka. Na svečanosti so poudarili, da je treba še dosledneje izpeljati selekcijske programe in še več živali, da je treba še vključiti v A kontrolo. – J. Košnjek

Mednarodni sejem Alpe-Adria

V tednu mednarodnega sodelovanja Alpe-Adria bo letos konec marca na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani 21. mednarodni sejem Alpe-Adria. Prireditev bo obsegala sodelovanje Alpe-Adria, predstavitev držav, pokrajin in mest ter razstavo Človek in prosti čas. V okviru le-te bodo v posameznih salonih razstave: Naredi si sam, Vse za dom, Zabavna elektronika (slika in zvok), Oblačila, Obutev, Dodatki, Za prosti čas, Navtika, Kampking, Karavaning, Turizem, Šport, Rekreacija. Sodeč iz programa bo prireditve zanimiva, saj je že skrbno pripravljajo.

A. Z.

dodatek jedem

KETCHUP

DROGO

V SREDISCU POZORNOSTI

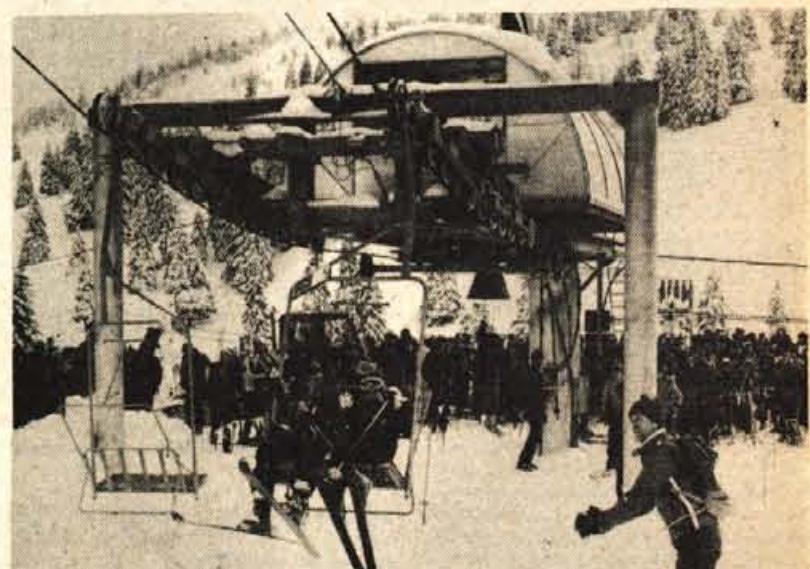
Prijetna in varna starost

Organizacija združenih narodov je leta 1982 proglašala za mednarodno leto starejših. Konč julija bodo na Dunaju priredili prvo skupščino o staranju. Njen namen je opozoriti svetovno javnost na hitro povečevanje števila starejših ljudi, zlasti še v deželah v razvoju, ki zapirajo oči pred tem naravnim procesom in se niso pripravljali spopasti s težavami staranja. Zdržani narodi pričakujejo, da bo do konca stoletja na svetu 580 milijonov ljudi starejših od 60 let, danes pa to število dosega že 307 milijonov.

Mednarodno leto starejših je namenjeno zlasti družbi, naj se zamisli ob problemih, ki jih rojejo staranje. Čeprav je v naši družbi na videz dobro poskrbljeno za občane, ki so izpolnili 60 let, ostaja še vedno veliko praznina, ki jih bodisi ne priznamo bodisi jih prepustamo času, ki naj jih reši sam po sebi. Ostarele in osamele, ki so si v dolgih delovnih letih zasluzili skromno pokojnino, odrivamo v zapeček, naj tam mirno dočakajo svoj konec. Prepadi med generacijo, ki je že doživelja svoje in med aktivno generacijo premočamo tako, da starejše pošljemo v domove, kjer med sebi enakimi preživljajo jesen življenja. Otroci in vnuki, ki ne potrebujejo več varstva starih mam, občasno opravijo svojo dolžnost in bližnjim namenijo, kaj prazniti obisk v domu starostnikov – ali pa tudi ne. Kriza, ki jo pri ostarelem človeku rodi navajanje na novo okolje, mirno in pasivno življajenje, se zaradi osamljenosti še poglabi. Hitro slabšanje zdravstvenega stanja, prezgodnja onemogočlost, celo samomor so posledica krize v poznih letih, pa vendar se ob tem družba ne zamisli.

Starejši občani, varno spravljeni (in domala izolirani) v domovih starostnikov, za družbo niso problematična kategorija, saj je za njih dobro poskrbljeno. Tako mislimo, čeprav le formalna ureditev življenskega upravljanja še pomeni notranjega zadovoljstva, duševnega miru in prijetnega preživljjanja življenja po 60. letu. Globla družbena pozornost do teh ljudi v obdobju, ko jih pestijo težobe staranja, ne bi bila prav nič odveč, nujen pa bi bil tudi drugačen odnos. O ostarelih naj ne bi razmišljali kot o ludeh, ki jih velja nekam »odložiti dokler mirno ne preminejo, pač pa naj bi jim omogočili aktivno in smiselnou starost. Ni nujno, da jih uprežemo v delovni proces, kjer naj do onemogočnosti opravlja zahtevne naloge; prav gotovo pa bi bili veseli delovnih del, kjer se čutijo koristni, ki jih zaposlujejo toliko, da ne razmišljajo o težavah, ki spremljajo njihova leta med Abrahamom in Metualem.

D. Žlebir

Praznični smučarski dnevi – Snega je že dovolj zapadlo, a kaj, ko ga je zanesljivo pobirala odjuga na vseh gorenjskih smučiščih. Med novotrimimi prazniki je bilo v naših smučarskih in turističnih središčih, tako v Bohinju, Bledu in v Kranjski gori dovolj smučarjev, ki pa so prišli na svoj račun šele zadnje praznične dni. V Podkorenu so se zavrele nove žičnice, sidra pa so se obračala tudi na vseh starih vlečnicah večjih in manjših gorenjskih smučišč.

Nagrajeni proizvajalci mleka – Živinorejska poslovna skupnost in Živinorejskoverinarški zavod Gorenjske podelijo vsako leto skupaj s kranjsko mlekarino in kmetijskimi organizacijami priznanja najuspešnejšim pridelovalcem mleka. Pred novim letom so podelili 26 priznanj gorenjskim rejecem (leta 1980/81), kar kaže na napredek kljub ostrejšim merilom in težavam, ki se pojavljajo pri proizvodnji mleka. Za nagrado so prišli v poštev rejeci, katerih krave v A kontroli so dosegle leta 1981 glede na pasmo od 6000 do 4600 litrov mleka. Največ priznanj je odšlo na območje Cerkelj, vendar je treba ugotoviti, da imajo gorenjske krave dobre dednosti lastnosti in da so se rezerve pri krmiljenju. Lani so zasebni kmetovalci oddali mlekarini 25.800.000 litrov mleka, družbeni sektor pa 5.760.000 litrov mleka. Na svečanosti so poudarili, da je treba še dosledneje izpeljati selekcijske programe in še več živali, da je treba še vključiti v A kontrolo. – J. Košnjek

V petek, 1. januarja, pa je z železniške postaje Javornik odpeljala kompozicija 20 tovornih vagonov, ki

jo je upravljalo strojevodja Stanislav Šeško. Med vožnjo proti Žirovnici je odkril, da zavore ne delujejo in da se ne more ustaviti. Sele v Podkorenu mu je uspelo zavreti kompozicijo. Komisija, ki je pregledala okvarjeno kompozicijo, je ugotovila, da je bila izklopljena zavorna ročica v prvem vagonu, tako da pritisk ni mogel delovati v ostalih 19 vagonih. Komisija je odkrila, da je napake kriv vlastnik odpravnika železniške postaje Javornik Milan Klinar, ki bi moral pred vožnjo pregledati zavorne sisteme, vendar jih ni. Do nesreče sicer ni prišlo, vendar pa je bila varnost na tirih ogrožena, v Ljubljani pa so ustavili ves nasprotni promet, da ne bi bilo trčenja.

D. Z.

PO JUGOSLAVIJI

500 LET CETINJA

V Črni gori bodo letos proslavili 500-letnico Cetinja, nekdanje prestolnice pod Lovčenom. Pripravljajo vrsto prireditve, med katerimi bo osrednjina povezana z odprtjem spomenika ustanovitelju mesta Ivanu Crnojeviću, ki je leta 1482 zgradil v kraju dvorec, dve leti pozneje pa še samostan in tako postavil temelje bodočemu glavnemu mestu Črne gore.

VLUKI PRAZNOVALI LE EN DAN

V koprski luki so letos praznovali le en dan, saj je delo začalo le 1. januarja, že v soboto pa je delalo 110 delavcev. Ob prizvezanih pomole v Kopru je prizvezanih pet ladij, s katerih so že v soboto in v nedeljo raztovorili 60 wagonov po 20 ton fosfatov, 10 wagonov po 16 ton južnega sadja za Madžarsko, 210 kontejnerjev, 4000 ton soje in drugi tovor.

RUDARJI KOPALI MED PRAZNIKI

Rudarji v Titovih rudnikih uglašajo v Tuzli so praznovali samo 1. januarja, že v soboto pa je prva izmena kopala premog. V rudniku rjavega premoga Tito je proizvodnja stekla tako v jami kot v dnevnem kopu. Delali so tudi v rudniku Dobrna. Šiški brod in v drugih jama tužlanskega kombinata.

USPEŠNI PREVOZNIK

Klub številnim težavam je delovna organizacija »Dunavski brod« iz Siska uspešno zaključila leto 1981. Ta edini rečni prevoznik na Hrvaškem je ustvaril 20 milijonov deviznih dinarjev prometa, kar je dva krat več kot leta 1980. Organizacija bi se lahko razvila v enega večjih rečnih prevoznikov v Jugoslaviji.

ZAPOSLENOST NA KOSOVU

V preteklem letu so na Kosovu zaposlili okoli 8.000 novih delavcev. Srednjoročni plan razvoja pokrajine, ki ga je skupščina sprejela na predzadnji dan leta, predvideva, da bodo do leta 1985 odprli še okoli 60.000 delovnih mest. Poprečna rast zaposlenosti naj bi bila 6 odstotna.

Problemska konferenca

Radovljica — Na problemski konferenci mladih o vzgoji in izobraževanju pri občinski konferenci ZSMS Radovljica so veliko pozornosti posvetili samoupravnim vlogam učencev.

Velik korak naprej so v osnovni soli Radovljica storili z oddelčnimi konferencami kot temeljno obliko samoupravnega odločanja učencev. Enakopraven dialog učencev in učiteljev pa ne zajema le odločjanje o ocenah, pač pa zagotavlja tudi širše ocenjevanje medsebojnih odnosov, dela razredne skupnosti, vedenja, interesnih dejavnosti...

Taka oblika samoupravne organizirnosti bi bilo dobrodošla na vseh šolah, čeprav nekateri pedagoški delavci trdijo, da to »spričo nezresti učencev ne bi bilo priporočljivo«. Očitno nekateri še niso doumeli, kako enakopravna beseda učencev vpliva na vzgojo njihove osebnosti, kako na ta način krepijo pripadnost kolektivu in vzgajajo učencem samoupravnega duha.

Konferenca je opozorila tudi na pomanjkljivosti pri poklicnem usmerjanju osnovnošolcev. Prave informacije bodo mlade prepričale o smiselnosti odločjanja za proizvodne poklice. Beseda je bila tudi o mlačoletnem prestopništvu, ki ni le stvar socialne delavke ali psihologa, temveč celotne skupnosti, kjer se je problem pojavi.

Brane Grohar

Problematika naj usmerja delo

Socialistična zveza vedno in povsod še ni vpeta v razreševanje vsakodnevnih družbenih problemov, ki naj usmerjajo njeno delo tudi v prihodnjem letu.

Tržič — Stevilna dokaj podrobna poročila o delu občinske konference SZDL Tržič in njenih organov v minulem letu dni je v sredo popoldne na programsko volilni konferenci strnila predsednica Zinka Srpić v svoji uvodni razpravi.

«Socialistična zveza kot frontna in najmočnejša organizacija vseh delovnih ljudi in občanov si mora v teh kriznih časih posebej prizadevati za ustalitev našega gospodarstva,» je dejala. »Delavec je pripravljen storiti in žrtvovati marsikaj, vendar želi zagotovilo, da take žrtve veljajo za vse, na vseh nivojih in področjih dela. Vedeti tudi hoče, zakaj so nekateri ukrepi potrebeni in kaj prinašajo.«

Torej mora biti socialistična zveza vpeta v razreševanje vsakodnevnih družbenih problemov. Ti naj usmerjajo njeno delo. Doslej vedno in povsod, žal, ni bilo tako. Predvsem v nekaterih večjih tržiških krajevnih skupnostih so razprave in odločanja prepustene ozkemu krogu ljudi ali celo posameznikom.

»Zlasti zaskrbljujoča je ugotovitev,« je dejala Zinka Srpić, »da se veliko sposobnih ljudi, med njimi tudi niso redki člani zveze komunistov, otepa dela v krajevnih organizacijah, da se občani, zaposleni zunaj Tržiča, ne zanimajo za dogajanje v svojem kraju. Žato moramo uresničiti pobudo, da se komunisti v krajevnih skupnostih večkrat sestanejo in pogovorijo o delu znotraj socialistične zveze.«

Zinka Srpić se je zatem dotaknila nekaterih minulih akcij kot so bile, na primer. Nič nas ne sme presenetiti, referendum za četrti občinski samoprispevki in priprave na volitve, ki ostajajo osrednja naloga socialistične zveze tudi v prihodnjem letu.

V razpravi je bila izražena misel, da bi bilo delo krajevnih knferenc socialistične zveze verjetno učinkovitejši, če bi se o problemih večkrat pogovarjali tudi v občinski konferenci. Ta se je zadnjih sestala decembra lani. Posebno pozornost, so dejali, pa bi morali nameniti delu organov konference. Pri njej je kar petnajst svetov, ki vključujejo širok krog ljudi, za večino pa se niti ne ve, kaj delajo oziroma če sploh delajo. Potrebno bo preučiti smiselnost njihovega obstoja, po drugi strani pa se lotiti ustanavljanja družbenih svetov pri občinskih skupščinah.

Program dela občinske konference socialistične zveze, ki so ga sprejeli za prihodnje leto, je sicer precej načelen, vendar pa odpira paleto zahtevnih nalog kot so, na primer, utrjevanje frontne vloge socialistične zveze, poglabljanje delegatskih odnosov, nadaljnji razvoj krajevne samouprave, uveljavljanje vloge uličnih in vaških odborov ter poravnalnih in potrošniških svetov in številne druge.

Na seji so izvolili tudi vodstvo občinske konference. Predsednica je še naprej Zinka Srpić, podpredsednik Jurij Korošec, sekretar pa Peter Meglič.

H. Jelovčan

Domicili naj ostanejo

Dostikrat je bilo zadnje čase na raznih sestankih borcev po enotah in po občinah slišati različna mnenja okrog pridobivanja domicilov posameznih partizanskih enot po gorenjskih občinah. Medtem, ko si borci, ki so s svojimi enotami delovali na območju posameznih občin, doživljali tudi včasih velike izgube, pa seveda tudi uspehe, prizadevajo za pridobitev domicila, kajti vse družično je potem lahko njihovo sedanje delovanje v teh občinah, tesnejša je povezava z ljudmi, lažje je njihovo delo pri pisjanju monografij, pa je po drugi strani bilo rečeno, da naj ima vsaka enota le po en domicil, in to tam, kjer se je največ zadrževala. Vsa novo prizadevanje borcev enot, za pridobitev domicila, ki seveda tisto občino tudi nekaj stane, je bilo nazadnje ocenjeno že kot lov za domicili, in obenem tudi za sredstvo.

O domicilih je govoril na zadnji seji Medobčinski svet ZZB NOV za Gorenjsko. Ni enotnega akta, ki bi postavil osnovo za pridobitev domicila in omejeval število. Domicilni odbori se pri nas posebnega pomena za prenos tradicij naše borbe. Zato naj le bodo, naj se ustanavljajo, zavedati se je pa treba, so poudarili člani sveta, da je njihova naloga tudi, da sodelujejo v razvijanju tradicij NOB v teh občinah.

naj se povežejo poleg občinskih odborov tudi s šolami. V kratkem pa naj se domicilni odbori Gorenjske dobe skupaj, da se dogovore za enoten koncept, kako prenašati njihove tradicije, njihove izkušnje na mlade, na solarje, na tabornike. Bolj bi ti odbori domicilov morali razmisljati o vsebinskih vprašanjih njihovega dela in obstajanja. Noben odbor ne sme delati po svoje: za vsako svojo odločitev mora dobiti potrditev v domicilni občini.

Tudi vse večje akcije organizacije zvezne borcev na Gorenjskem v prihodnje, kot je ureditev spominskega obeležja na Gorenjsku, v Udin borštu, v Jelovici, muzej NOB v Begunjah, kot je organizacija zborna aktivistov, sploh pa zgodovinopisje, ki ne more biti opravljeno brez sodelovanja udeležencev samih, vse to naj bo skupna naloga vseh, tudi vseh domicilnih enot na Gorenjskem. Le tako bodo uresničene velike naloge, ki bočevsko organizacijo in vse Gorenječakajo v naslednjih petih letih, ko naj bi zaključili tudi z vsemi monografijami.

Prav je torej, da imajo enote svoje domicile po svojih občinah, še celo zelo potrebno za hitrejše, uspešnejše delo. Nihče nima pri tem privatnih interesov. Le programe dela odborov bo potrebno uskladiti in jim dati pravo vsebino.

D. Dolenc

Kranjski obrtniki ponovno združeni v društvu

Kranj — 16. novembra so se obrtniki občine Kranj dogovarjali, kako izpopolniti vrzel po sprejetju obrtnega zakona in zakona o gospodarskih zbornicah in splošnih združenjih v letu 1978. Ves ta čas je bilo čutiti potrebo, da se povežejo v društvo, ker se bodo le tako lahko vsestransko vključevali v družbenopolitično delo v krajevnih skupnostih in v lastnih društvenih dejavnostih, saj jim društvo daje vse drugačne možnosti kot samo povezanost v obrtništvu.

Najpomembnejši vprašanji kranjskih obrtnikov sta prav gotovo računovodske servis in lastništvo nad domom obrtnikov. Vse to pravno ni bilo urejeno. Dom so obrtniki sami zgradili, torej je njihov in ga lahko najbolje upravlja le, če so organizirani v društvo.

Organizirani le v obrtnem združenju se tudi ne morejo ukvarjati s pridobitnimi dejavnostmi, kot je računovodske servis. V okviru dru-

štva bo tudi ta nemoteno deloval. Vsi ti in še mnogi drugi motivi so vodili k dokončni odločitvi, da se kranjski obrtniki ponovno združijo v Društvo obrtnikov občine Kranj. Obročno združenje kot splošno združenje Gospodarske zbornice pa pridobiva s tem na pomembnosti, saj se bo resnično lahko ukvarjalo s strokovnimi in gospodarskimi vprašanjimi obrtništva v občini.

Res pa je, da bo preteklo še enkaj časa, da se bo izobilovala prava razmejitve del in da se bosta obe obliki, tako društvo kot združenje tesno povezali in sodelovali. Za vse to pa je dovolj pripravljenosti pri obrtnikih samih in pri vseh skupščinskih organih. Obrtniki smo prepričani, da smo s ponovno ustanovitvijo Društva obrtnikov občine Kranj pridobili veliko možnosti z vsestransko vključevanje v gospodarske in družbenopolitične tokove občine Kranj.

Andrej Strniša

Statut ZSMS

Ne mrtva črka na papirju

Pogosti očitki mladinski organizaciji, da se preveč ukvarja sama s seboj, s svojo organiziranostjo, premalo pa z vsebinoma dela, najbrž ne bodo držali. Organiziranost mladinske fronte se mora namreč prilagajati hitrim vsebinskim spremembam, doseganja praksa pa kaže, da se je ZSMS novim razmeram prilagala le na pragu vsakega konresa.

Novi statut, ki je prav te dni v javni razpravi vse slovenske mladine, mora dobiti končno obliko še pred kongresom. Med mladimi na Gorenjskem, ki so se z mnogimi ustvarjalnimi predlogi priglasili k oblikovanju pravil mladinske organizacije, so se lomila kopja zlasti glede članstva, kolektivega članstva, razbijanja mladih v umečne strukture in vloge ZSMS v oblikovanju politike.

V statut je težko vpisati življenje mlade generacije, a brez temeljnih načel ne gre delovati — glede tega si je enotna vse mladina. Statut naj bi služil dejavnosti, prav zato ga velja uskladiti s sedanjimi razmerami. Sedanji je načeli, ki jih je praksa že davno dosegla (in presegla), zastare.

V ZSMS je mladina, ki se je zavestno opredelila za članstvo v svoji organizaciji. Žal ugotavljamo, da precej mladih beži od mladinske organizacije, ker se jim zdi preozka, formalna, birokratizirana. Temu delu mladih nima smisla očitati anarhističnih teženj, saj to odvraca od razmišljanja o smislu mladinske organizacije. Ali je ZSMS fronta ali avantgarda, miniatura partija.

D. Zlebir

Le dobri naložbeni programi

Na seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Radovljica so ocenili, da si morajo vse osnovne organizacije sindikata prizadevati, da bodo sprejemale v delovnih in temeljnih organizacijah le kvalitetne investicijske programe.

Radovljica — Ko so radovljški sindikati obravnavali letošnje gospodarjenje v njihovi občini, so bili enotni v oceni, da tistim delovnim in temeljnim organizacijam, ki poslujejo z izgubo, ne bo uspelo izgube omiliti s kratkoročnimi sanacijskimi programi. Predvsem velja to za temeljno organizacijo sidrne verige, kajti se sprejeli dolgoročni program sanacije, še vedno pa ostaja odprt vprašanje sanacije Alpetourovega hotela na Pokljuki in likvidacije Mladinskega doma v Bohinju.

Letošnji izvozni plani delovnih organizacij ne bodo doseženi. Razlogi so znani: pomanjkanje repromateriala, sezonski vpliv proizvodnje, tržna situacija, premajhna smelost izvoznih programov. Tudi plana naložb ne bodo uresničili, ker manjka kvalitetnih investicijskih programov. Zato morajo povsod nadaljevati aktivnost v skladu s sklepom, ki so jih sprejeli dolgoročni program sanacije, še vedno pa ostaja odprt vprašanje sanacije Alpetourovega hotela na Pokljuki in likvidacije Mladinskega doma v Bohinju.

Osnovne organizacije sindikata morajo v prihodnje v vseh okoljih temeljito preučiti investicijske programe, še posebej, ker je treba iskatи v oblikovati nove in kvalitetne proizvodne programe, ki morajo temeljiti na domačem znanju in surovinah ter imeti izvozne možnosti. Pomanjkanje kvalitetnih investicijskih programov na drugih gospodarskih področjih lahko pomeni, da še niso zavestno sprejeli planskih obveznosti in še vedno isčejo stranske poti za gospodarsko razvojno naložbo. V radovljški občini tudi ugotavljajo, da preusmeritev gospodarstva poteka prepočasi, nekateri še vedno hočajo ohraniti sedanjo organiziranost.

D. Kuralt

Jezikovno razsodišče (47)

Razen tega

»Že dolgo opažam, da pišči in govoreči Slovenci ne razlikujemo več pojmov razen, poleg, zraven, povrh... Napovedovalka po radiju na primer pravi: Cesta od A do B je neprevozna zaradi snega, od C do Č zaradi plazov, razen teh cest so pa neprevozne še tele... Kako naj se to razume?«

Beseda razen je lahko ali predlog ali veznik, v obeh primerih pa z njo izvzemamo.

1. Kot predlog narekuje drugi sklon: prišli so vsi razen jabolk še ni prodal (samo jabolk še ni prodal).

2. Kot veznik uvaja samostojne, večinoma skrajšane stavke, zato je potrebna vejica: odprt vsak dan, razen ob nedeljah (samo ob nedeljah ni odprt); ne gre nikam, razen v trgovino (samo v trgovino).

Se pravi, da včasih isto misel lahko povemo na oba načina, bodisi da besedo razen uporabimo kot predlog (vsi so prišli, razen predsednika so prišli) ali pa kot veznik (vsi so prišli, razen jabolk).

Beseda poleg je lahko ali predlog (veže se z drugim sklonom): človek poleg človeka — množica; poleg službe tudi študira; ali pa prislov: tisti Peter je poleg; hodi v službo, poleg pa študira.

V zgornj omenjenih radikaljih poročilih gre torej za očitno napako, saj bi morali namesto predloga razen postaviti bodisi predlog poleg (povrh). Poleg teh in teh cest so neprevozne še te in te... ali pa stavke drugače izobilkovati: Vse ceste

SOZD Iskra lani

Izvoz nekaj manjši od planiranega

SOZD Iskra je za lani planirala dobre 200 milijonov dolarjev izvoza, iztržili pa so 190 milijonov dolarjev – Manjši izvoz je posledica slabe preskrbe s surovinami in repromateriali in administrativnih omejitev

Ljubljana – Za gospodarska gibanja v Jugoslaviji lani je značilna izredno visoka inflacija in vsi spremljajoči negativni pojavi vključno s se vedno dokaj visokim deficitom v menjavi s tujino. Tudi gospodarska gibanja v tujini so bila enako neugodna zaradi težave v razviti industrijskih delželih.

V takih pogojih je leta 1981 poslovala tudi Iskra, pri čemer velja omeniti tudi nekatere pozitivne dosežke. Proizvodnja je lani tekla pod vplivom resnih težav s preskrbo repromateriala tako iz domačih virov kot tudi iz tujine. Pri tem tudi povezave s proizvajalcem repromateriala niso bistveno pomagale. Se večje težave pa so nastale proti koncu leta z uvedbo administrativnih ukrepov.

Vrednost proizvodnje je tako lani v SOZD Iskra znašala 20,5 milijarde dinarjev in je bila za 13,5 odstotka večja kot leta 1980, kar pomeni, da je bilo lani narejenega za 1,5 odstotka več kot leto prej. Ob taki proizvodnji so izvozili za 190 milijo-

nov dolarjev blaga ali za 31,3 odstotka več kot leta 1980. Se ob devetmesecnem obračunu so v Iskri ocenjevali, da bodo do konca leta prodali na tuje za 198 milijonov dolarjev, kar bi predstavljalo 97,3 odstotka plana, vendar so uvozne omejitve to onemogočile. Izvoz na konvertibilno področje je tako lani znašal 121,3 milijona dolarjev, pri čemer je bil uvoz repromateriala 108,2 milijona dolarjev, od tega 90,7 milijona dolarjev s konvertibilnega področja, uvoz opreme pa znaša 18 milijonov dolarjev.

Dokaj dobri rezultati so bili doseženi lani pri ustvarjanju in delitvi dohodka. Tako je celotni dohodek SOZD Iskra znašal 41 milijard dinarjev ali za 26,6 odstotka več kot leta 1980. Dohodek je znašal 11,8 milijarde, pri čemer je kar 2,3 milijarde dinarjev razporejenih za akumulacijo. Zaostreni pogoji gospodarjenja pa tudi nekate-

ri administrativni ukrepi so povzročili porast izgub, ki so se v primerjavi z letom 1980 zelo povečale in to od 16,6 milijona dinarjev lani na 332,8 milijona dinarjev letos. Pri tem velja opozoriti, da sta imela velike težave z uvozom surovin DO Široka potrošnja in Računalništvo, zaradi neštevencega položaja te panoge v Sloveniji. Število zaposlenih se je povečalo za 1,5 odstotka.

Plan izvoza za leto 1982 je postavljen v višini 216 milijonov dolarjev od tega naj bi za 138 milijonov dolarjev izvozili na konvertibilno področje. Uvozili pa naj bi za 134 milijonov dolarjev, kar bi zadostovalo, skupaj s predvideno domačo nabavo, za 22 milijard dinarjev proizvodnje. Povečanje proizvodnje pa naj bi znašalo 18,5 odstotka. Celotni prihodek bo 1982 predvidoma znašal 53,5 milijarde dinarjev, dohodek 15,5 milijarde dinarjev in oba naj bi porasla za 30 odstotkov. Se nadalje pričakujejo ugodno delitev dohodka, tako da bi za akumulacijo namenili za 34,8 odstotka več sredstev kot leta 1981 in to 3,1 milijarde dinarjev.

L. Bogataj

Inovacije za izboljšanje delovnih pogojev

Odbor za inovacije pri Zvezni sindikatov Jugoslavije je pred časom razpisal nagradni natečaj za inovacije s področja izboljšanja pogojev in humanizacije dela. Nagrade v višini 30.000, 20.000 in 10.000 dinarjev bodo podeljene ob prazniku dela 1982.

Pravico do sodelovanja na natečaju imajo delavci, katerih inovacije izboljšujejo delovne pogoje, zmanjšujejo težke posledice poškodb na delu, humanizirajo delo, zboljujejo varnost delavcev, zmanjšujejo invalidnost, odpravljajo vzroke bolezni delavcev in poklicna obolenja, in odpravljajo vzroke, ki škodljivo vplivajo na delovne pogoje. Inovacije so lahko namenjene tudi zmanjševanju ali odpravljanju možnosti za poškodbe na delu, zmanjševanju števila beneficiranih delovnih mest, ki lahko prispevajo h krepitvi delovne sposobnosti delavcev in povečujejo dohodek in produktivnost.

Prijavljena inovacija, ki se nanaša na izboljšanje delovnih pogojev, naj bi vsebovala tudi dokaz, utemeljitev učinkov na zdravje delavcev in na izboljšanje delovnih pogojev. Pri ocenjevanju imajo zato prednost tiste novosti, ki so v praksi že uveljavljene.

Iskra ima tri delovne organizacije

Kranj – V kranjski Iskri Elektromehaniki so lani tekle intenzivne priprave na novo samoupravno organiziranost. Spomladi so delavci izvedli široko javno razpravo in junija so o novi organiziranosti odločali na referendumu. Večina temeljnih organizacij se je odločila za sprejetje samoupravnega sporazuma o spremembah samoupravne organiziranosti Iskre Elektromehani-

ke, le v temeljnih organizacijah. Stevci in Orodjarna ni bila dosežena večina glasov za Referendum torej ni uspel in zato so se delavci Elektromehanike odločili, da se referendum v omenjenih tozdih v zakonskem roku ponovi.

V preteklih mesecih so bile izvedene nove priprave in so delavcem omenjenih tozdov se enkrat temeljito razložili namen in pomen nove organiziranosti.

Tako je bil 24. decembra lani razpisani in izveden referendum, na katerem so delavci v Številih in Orodjarni ponovili glasovanje o novi organiziranosti. Boljše priprave so prinesle tudi boljše rezultate. Delavci so sporazum sprejeli z razmeroma visokim odstotkom pozitivnih glasov. V Številih je za novo samoupravno organiziranost glasovalo 76 odstotkov delavcev, v Orodjarni pa 63 odstotkov.

To pomeni, da se je s 1. januarjem Iskra Elektromehanika oblikovala v tri delovne organizacije: Telematiko, ki zajema področje telekomunikacij in računalništva, Kibernetiko, v kateri sta združena merilno regulacijska in stikalna tehnika in Ero – Električna ročna orodja.

O oblikovanju novih delovnih organizacij in delovnih skupnosti skupnih služb so se delavci kranjske Iskre odločali na referendumu, ki je bil 2. decembra. Večina je glasovala za nove delovne organizacije.

L. Bogataj

SKUPNOST ZA ZAPOSLANJE KRAJN

Zaposlanje upokojencev in pogodbeno delo

Prizadevanja za realnejše planiranje kadrov v OZD in prehod na politiko racionalnega in produktivnega zaposlovanja so pripeljala do porasta nezaposlenosti tudi v radovljških občinih.

V zadnjih letih neprestano govorimo o produktivnem zaposlovanju, ki je nesporno družbena nuja v sedanji gospodarski situaciji. Žal pa ima to za posledico tudi porast nezaposlenosti, s katero se v Sloveniji že dlje časa nismo srečevali. Počasi in vztrajno raste število iskalcev zaposlitve, med katerimi je vedno večje tudi število mladih oziroma tistih, ki isčejo prvo zaposlitev. Seveda je treba del krvide prispeti tudi neskladju med ponudbo in povpraševanjem oziroma neskladju med poklici, za katere se izobražujejo mladi, in potrebami organizacij zdrženega dela. Da bi porast nezaposlenosti vsaj delno omilili, si v zadnjem času prizadevamo, da bi se zaposlovanje upokojencev in pogodbenega dela bistveno zmanjšali.

Strokovna služba je pripravila anketo o pogodbenem delu in zaposlovanju upokojencev v letu 1980. Na anketi, ki je bila poslana skoraj vsem OZD, je odgovorilo 23 organizacij s področja gospodarstva in

20 organizacij iz negospodarstva, kar pomeni, da so na anketo odgovorile OZD, v katerih je okoli 55 odstotkov, vseh zaposlenih v občini. V gospodarstvu združeno delo predvideva, da naj bi bilo ob koncu lanskega leta pogodbeno delo udeleženo z 0,4 odstotka v primerjavi z rednim delom. V negospodarstvu pa je bistveno drugače, saj se predvideva udeležba 4,1 odstotka pogodbenega dela v primerjavi z rednim delom. Velja omeniti, da največ pogodbenega dela na področju negospodarstva načrtev Alpod Radovljica (30 odstotkov), na področju negospodarstva pa AMD Bled. Med ostalimi organizacijami, ki predvidevajo nekoliko več pogodbenega dela, so še hotel Grajski dvor. Združeno gozdnino in lesno gospodarstvo, muzeji ter Zavod za pospeševanje in razvoj turizma.

Drugi del ankete je bil namenjen ugotavljanju števila zaposlenih upokojencev ob koncu lanskega leta. V gospodarskih organizacijah ugotavljajo, da so imeli ob koncu leta zaposlenih 76 upokojencev, v negospodarstvu pa 21. Pri tem velja omeniti, da upokojenci v gospodarstvu opravljajo največ enostavnih del in opravil, za katere se zahteva kvalifikacija oziroma nižja strokovna izobrazba. V negospodarstvu pa bodo – po predvidevanjih upokojencov opravljali največ del, za katere se zahteva srednja in višja strokovna izobrazba.

Nesporočeno je, da bi z zmanjševanjem ali celo ukinitev zaposlovanja upokojencev in z zmanjševanjem pogodbenega dela sprostili nekaj prostih del in način. Težko pa je reči koliko, saj dela, ki jih opravljajo upokojenci in delavci po pogodbji, ne trajajo vedno kontinuirano. Pogosto se pojavljajo v krajsih ali daljših časovnih obdobjih in v različnih številom ur dnevno. Verjetno bo morala vsaka organizacija zdrženega dela temeljito analizirati ta pojmov v lastni sredini in si na osnovi tega prizadevati za zmanjševanje zaposlovanja upokojenih delavcev in pogodbenega dela povsed, kjer je mogoče zaposlit nezaposlene ali delno zaposlene osebe.

Branko Bukovnik

Brez papirnih pravic

Če bo sprejet načelo, da združeno delo prosto razpolaga z devizami, ki mu ostanejo, ko pokrije skupne in splošne potrebe, bo ukinjenih vrsta papirnih in drugih pravic kot tudi nepotrebnih administrativnih varstva

V novo leto stopa jugoslovansko gospodarstvo z velikim vprašajem: kako oskrbi industrijo s potrebnimi surovinami in repromateriali, da bi lahko delali s polnimi zmogljivostmi; ali kako povečati izvoz, da bi zagotovili devize za potrebe predelovalne industrije, ali, katerimi ekonomskimi ukrepi oblikovati izvozno politiko države in kako spodbuditi združeno delo k rentabilnemu poslovanju tudi na svetovnem tržišču.

Pri oblikovanju ekonomskih ukrepov se mnoge zamisli spotikajo ob utrjenne pravice posameznih industrij, regij in republiško-pokrajinskih obnašanj, kar je vrok, da sedaj, ko se je novo poslovno leto že začelo, delovne organizacije še vedno ne pozajajo vseh pogojev gospodarjenja za leto 1982. Temperatura se dviga predvsem v razpravah, kako naj bi razporejali devize. Po enotnem postopku za skupne in splošne potrebe, medtem ko naj bi z ostankom združeno delo prosto razpolagal. To pomeni, da bi bila višina uvoza odvisna od ustvarjenega deviznega priliva, kar ustvarja določen avtomatizem, bi pa bila s tem izključena možnost plačilnega deficitu in grmadjenje dolgov do tujine.

Združeno delo naj bi torej prispevalo za skupne in splošne potrebe 30 do 40 odstotkov deviznega priliva. Točne obveznosti bodo določene v pogovorih med republikami in zvezami. Trenutno so znane obveznosti za potrebe federacije, ki bi znašale 5,5 odstotka na vsak izvozni posel. K temu je treba pristeti dogovorjene izdatke za uvoz naft in premoga za koksiranje, kar bi znašalo približno 11 odstotkov deviznega priliva. Vse to skupaj bi s potrebnimi republikami in pokrajini za uvoz nekaterega nujnega potrošnega blaga, predvsem zdravil, zneslo nekaj nad 20 odstotkov deviznega priliva. K temu je treba pristeti še izdvajanja za JE Krško, odplačilo anuitet elektrogospodarstva, nekaterih anuitet za posojila v tujini in podobno.

Ce se bodo za takšna pravila uspeli dogovoriti, se bo radikalno spremenila poslovna politika in obnašanje v gospodarstvu. Predvsem bodo gospodarstvo osvobodila administrativnega nadzorstva in mnogih papirjev. Ukinila bodo vse papirne pravice, ki so jih doslej imeli takojimenovani pasivci in kvotaši. Vsi bodo ekonomsko prisiljeni k povezovanju in kupovanju deviz, ki smo si jih že zaslužili s konkretnimi izvozimi posli.

Omenjena rešitev deviznega vprašanja bi v prvi plan postavila proizvodni interes namesto grupacijskega oziroma teritorialnega. Na osnovi tega bi lahko pričakovali podobno rešitev tudi pri določanju cen. Malo je namreč reproducijskih celot v gospodarstvu, ki lahko z izvozom krije vse uvozne potrebe. Zato bo nujno potrebno kroženje deviz med reprocelotami, torej tudi kot čista kupoprodaja, vendar po uradnem tečaju, ki bo zato realen in enoten in ga bo moč prilagoditi dejanskemu ekonomskemu položaju v državi, odnosom med valutami na tujih deviznih borzah in stanju naše plačilne bilance.

L. B.

V obratu primarne predelave lesa-Jelovice v Preddvoru so načrtovali, da bo nova žaga pod streho že do konca leta. Pa so se zidarska in druga dela, ki so se še pokazale pri rekonstrukciji stare žagalnice, začele tako, da bo tu steklo delo še nekje aprila. Kljub zimi nadaljujejo z delom in tudi že montirajo strojno opremo. Dobrih petstot kvadratov površine bodo pridobili z novo halo, pa seveda prepotrebno žago, ki bo žagala les tudi za ostale tozde Jelovice. – Foto: D. Dolenc

Čas je zlato, a material je še dražji

Otoče – Restrikcije pri uvozu so precej prizadele tudi tovarno merilnih instrumentov Iskra Otoče, ki sicer sodi med uspešne delovne organizacije radovniške občine. Zaostreni gospodarski pogoji odpirajo pri njihovem vsakdanjem delu celo vrsto vprašanj in težav, ki jih ne morejo rešiti.

V Iskri ugotavljajo, da je poleg, v katerem se nahaja vse naše gospodarstvo, zredno težak bodisi pri dobavi domačih ali uvoženih materialov. Doslej je gospodarstvo račune uvoznega blaga pokrivalo z lastnimi deviznimi sredstvi, z združevanjem sredstev v delovnih organizacijah ali izven nje, s terminskimi ukrepi ali deviznimi krediti. Pred kratkim pa so se stvari precej spremestile, ker se poleg deviznih sredstev in deviznih pravic zahteva še usmerjena pravica fizičnega uvoza. Višino določi samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino, takšna dovolje-

nja pa temeljijo izključno na direktnem izvozu in obravnavajo celotno delovno organizacijo. Glede na izvozno-uvozno gibanja tudi ne pričakujejo, da se bodo problemi v začetku prihodnjega leta kaj hitro in zadovoljivo rešili. Po družbenem planu bo kar 25 odstotkov vrednosti vsega izvoza rezervirano za pokrivanje obveznosti iz zapadnih kreditov.

V tovarni Iskra v Otočah so v desetih mesecih uvožili od planirane vrednosti le 51,27 odstotkov materiala in realizirali 89 odstotkov planirane vrednosti proizvodnje. Le malo so izvazali, veliko pa so si prizadevali dobiti od domačih proizvajalcev. Če jim bo v prihodnjem letu uspelo znižati uvoz za enako vrednost kot v letošnjem, je možnost, da bodo poslovali vsaj na enaki kvalitetni ravni kot letos. Kot je zapisal Iskrin delavec Jože Ravnik, »čas je zlato, vendar je material danes celo dražji.«

D. K.

Učinkovito reševanje problema invalidnosti

TRŽIČ – V tržiških delovnih organizacijah posvečajo delovnim invalidom ustrezeno pozornost ne le zaradi leta invalidov, pač pa zaradi družbene skrbi za invalide, ki so kljub svoji zmanjšani delovni sposobnosti aktivni člani naše družbe. V občini se že nekaj časa trudijo, da bi organizirali aktive invalidov po posameznih delovnih organizacijah.

KOORDINACIJSKI
ODBOR DRUŠTEV
INVALIDOV GORENJSKE
ŽELI VSEM ČLANOM
SREČO, ZDRAVJA
IN ZADOVOLJSTVO
V LETU 1982

Stevilni interesi paraplegikov

Društvo gorenjskih paraplegikov, ki je letos dejavno na vseh področjih, se odlikuje zlasti po svojih prizadevanjih za preprečevanje arhitektonskih ovrir in gradnjo lastnega počitniškega doma. Ob tem resnem programu pa paraplegiki niso pozabili na oddih in rekreacijo.

Letos so se namreč udeležili vseh športnih tekmovanj, ki jih je pripravila Zveza paraplegikov. Sodelovali so na državnem prvenstvu v atletiki, na memorialu profesorja Bojanega Hrovatina, na pohodu ob žici okupirane Ljubljane in na meddržavnih košarkarskih tekmovanjih. Košarkarji na tekma zasedajo drugo ali tretje mesto. Tudi atleti posegajo po vrhunskih rezultatih, med njimi je vrhunski Športnik, dobitnik stevilnih odličij z mednarodnimi in svetovnimi prvenstv ter olimpijskih iger. Dva športnika sta tudi člana državne košarkarske reprezentance.

Tudi sah in streljanje sta med paraplegiki že živila, nedavno pa se ribiška sekcija. Med invalidi na vozičkih je deležno posebnega zanimanja tudi radioamaterstvo. Pet članov gorenjske Zveze paraplegikov je letos opravilo radioamatferski tečaj, v prihodnjem pa bodo nakupili tudi ustrezne tehnične pripomočke. Vprašljivo je le, kje bodo dobili denar za nakup radijskih postaj. Del pomoči pričakujejo od občinskih štabov NJO, saj se nameravajo kasneje vključiti v program SLO.

J. Stare

Vendar pa vsaka gospodarska panoga zaradi svojstvenosti delovnega procesa zahteva posebno obravnavo.

SGP: ORGANIZIRANO DELO ZMANJŠUJE MOŽNOSTI ZA POŠKODBE

Andrej Prisljan je vodja splošnega sektorja pri Splošnem gradbenem podjetju Tržič. V delovni organizaciji je zaposlenih 253 delavcev. Podjetje štipendira tudi 41 učencev v usmerjenem izobraževanju. Glavna dejavnost delovne organizacije so visoke gradnje, stranska pa nizke gradnje in strokovnoobrtniške storitve (ključavnicaštvo, vodovodno inštalaterstvo, strojni in avtopark).

«Pri nas imamo organizirano službo varstva pri delu, strokovnega delavca. Fizično delo pri nas poteka v težjih pogojih, v neprimerih vremenskih razmerah, tudi pozimi. Zato sprejemamo delavce, ki so tem pogojom kos, zato pred sklenitvijo pogodbe vse pošljemo na preventivne preglede. Ker smo manjša organizacija, nimamo lastne obratne ambulante, vendar smo v dogovoru z zdravstvenim domom v Tržiču. Fluktuacija delavcev ni velika. Pri proizvodnih delavcih se pojavljajo poklicna obolenja, predvsem poškodbe hrbitenice zaradi težjih fizičnih opravil, zato jih vse bolj nadomeščamo s stroji. Stevilo invalidsko upokojenih delavcev je majhno, trenutno imamo 8 invalidov, od tega 5 tretje kategorije. Take delavce premestimo na lažje delovno mesto, vendar ima naša delovna organizacija malo možnosti zaposlitи invalidne, ker ni veliko takih mest,» je povedal Prisljan.

Delavci so večinoma kvalificirani, veliko jih je iz drugih republik. V sklopu delovne organizacije imajo samski dom in sedaj ga preurejajo. Izboljšujejo pogoje dela, predvsem z uvedbo mehanizacije. Delavci imajo možnost letovanja v lastnem letovišču, invalidnim delavcem pa sindikat enkrat letno finančno pomaga. Zanimivo je, da se na štipendije ne prijavlja veliko domačinov, ampak delavci iz drugih republik. Posebno primanjkuje delavcev za gradbene poklice, varilcev in ključavnicařev.

TIKO: DOBRA KVALIFIKACIJA, MODERNA TEHNOLOGIJA

V Tržiškem podjetju industrijsko-kovinske opreme se ukvarjajo predvsem s predelavo pločevine, izdelavo omar in podsklopov za kmetijske stroje. Referent za kadre je Vida Smolej:

«Smo manjši kolektiv. Zaposlenih je 88 delavcev. Pri nas so nevarna vsa delovna mesta. Tega se dobro zavedamo, zato imamo zaposlenega strokovnega delavca za varstvo pri delu. Delavci delajo z nevarnimi stroji, zato sta potrebni pozornost in dobra strokovna usposobljenost.

Zabeležene so poškodbe vida, sluhu, prizadeti pa so tudi enakomerni gibi. Trenutno imamo 6 invalidov, od tega 5 tretje kategorije in enega druge. Za majhen kolektiv je torej dočas obolenj. Po starosti smo sicer med mlajšimi organizacijami, starejših delavcev ni veliko. Redno opravljamo preventivne preglede in sodelujemo z zdravstvenim domom, kjer imamo svojega zdravnika. Invalidne delavce premestimo na lažje delovna mesta, čeprav bolj malo. Pri delu so vsi zaščiteni z zaščitnimi sredstvi, organizirana je tudi protipožarna varnost. Največ poškodb pa preprečuje sodobna tehnologija. Kljub temu opažamo, da ni velikega zanimanja za te vrste dela, saj se letos na razpis štipendij ni nihče prijavil.»

TOKOS: NAČRTNO DELO IN PREVENTIVA

V Tržiški tovarni kos in srpov izdelujejo ročna orodja za kmetijstvo, predvsem za izvoz in rezervne dele za kmetijsko mehanizacijo. V podjetju je 233 delavcev in po besedah Adele Šemrov iz kadrovsko-spolšnega sektorja ni velike fluktuacije.

«Izrazito poklicnih obolenj niti toda naša proizvodnja invalidnost pospešuje. Delo poteka pri pečeh, v vročini, občutne so temperaturne razlike in hrup. Posebno nevarni so lesnoobdelovalni in vrtalni stroji. V načrtu imamo posodobitev proizvodnje, vendar je naša investicija vezana na nakupe v tujini. Razvito imamo službo varstva pri delu, obvezna je uporaba zaščitnih sredstev. Zadnje čase se pripravljamo na ustanovitev aktiva invalidov, ki jih je pri nas 20. Vsi sodijo v drugo kategorijo. Izrazito lažjih delovnih mest ni, zato so premestitve odvisne predvsem od vrste poškodbe. Opažamo tudi, da za težka delovna mesta, zlasti za kovače, med mladimi ni zanimanja, zato tudi ni odziva na štipendije. Po osebnem dohodu smo pri vrhu v Tržiču,» je povedala Šemrova.

«Prejšnja leta smo imeli veliko invalidskih upokojitev, v zadnjih dveh letih pa nobene. Sorazmerno velik problem naše delovne organizacije so alkoholiki. Delo je nevarno, zato vijenči osebi ne moremo dovoliti upravljanje s stroji, saj je zanje to smrtno nevarno. Poskusili smo že z zdravljenjem, vendar ni bilo uspehov. Zaradi posameznikov triplje vsi delavci. Mislim, da bi morali v okviru občine organizirati za več organizacij službo za boj proti alkoholu.»

Iz teh izkušenj lahko sklenemo, da je potrebna skrb za človeka, napor za izboljšanje tehnologije, organizirani ukrepi varstva na nevarnih mestih. Čudežev se ne da delati, težav pri delu se ne da odstraniti, z načrtnim delom pa jih lahko omilimo.

M. Fornazaric

Konrad Pavli:

Neizpolnjeno leto

Mednarodno leto invalidov se je iztekelo, skrb za prizadete pa ostaja še naprej obvezujoča naloga vseh humanitarnih organizacij in družbe v celoti – Ko ocenjujemo delo v preteklem letu, žal ugotavljamo, da ni izpolnilo pričakovanj – To je tudi razlog, da zvezni odbor za obeležitev mednarodnega leta invalidov odreja podaljšanje leta invalidov v leto 1982

V desetih letih, kar so invalidske organizacije aktivne in nekoliko glasnejše v zahtevah po enakem družbenem položaju invalidov, je bilo na tem področju veliko storjenega. Mednarodno leto invalidov naj bi bilo mejnik, ko bi se problemi prizadetih začela zavediti vse družbe in ne zgolj humanitarne organizacije. O tem, ali je namen mednarodnega leta invalidov dosežen, je spregovoril Konrad Pavli, predsednik republike Zveze družev invalidov:

«Če pod rezultate letošnjega mednarodnega leta invalidov potegnemo črto, se nam obračun pokaže kar lep. Toda razreševanje invalidske problematike žal še vedno ostaja domena družev, humanitarnih organizacij in strokovnih služb, katerih obveznost je delo z invalidi. Resko je posluh družbe za prizadetega človeka po izteku tega leta večji, saj so invalidske organizacije mnogo storile za osvečanje. Z raznimi manifestacijami, proslavami, športnimi igrami, posvetovanji smo javnost opozarjali na probleme. Žal pa so pobude in rešitve večinoma prihajale od invalidov samih, družba pa se v celoti kljub pričakovanjem ni zadostila vključila v ta proces.»

Možnosti reševanja problemov invalidov se sicer deloma kažejo v njihovih specializiranih organizacijah, za širše razreševanje te problematike pa nimajo ne družbeni moči ne pristojnosti. Krvido, da včasih stoji ob robu družbenega dogajanja, je bržkone v dobrini meri pripraviti tudi invalidskim organizacijam.

Formalnopravno je invalidom zagotovljen enakopraven družbeni položaj in na nas samih je, da ustavna načela uveljavimo v praksi. Najugodnejše mesto za ureševanje zakona je občina. Invalidi smo kritični do svojega prizadevanja, ki v preteklosti ni rodilo dovolj pozitivnega. Vemo, da smo še vedno premalo vključeni v delegatiski sistem, ki je temeljno mesto za reševanje naših kočljivih vprašanj. V mednarodnem letu invalidov smo pri občinskih konferencah SZDL ustanovili koordinacijske odbore za družbeni položaj in aktivnost invalidov, ki bi delovali kot posredniki med invalidskimi organizacijami in družbo v celoti. Ze dejstvo, da je odbor sestavljen iz predstavnikov invalidov na eni strani in iz članov sindikatov, strokovnih služb in drugih dejavnikov samoupravljanja na drugi, prepričljivo govorí o tem, da je odgovornost za vprašanja invalidov porazdeljena med vse družbenе dejavnike. Tam, kjer so odbori začiveli, se je premaknilo. Torej za v prihodnje vemo, kaj nam je storiti.»

Ponekod je torej vzpostavljen stik s skupnostmi socialnega varstva, izboljšavanje program dela in bržkone v veliki meri tudi izpolnjen. Na podlagi letos začrtanega in že deloma uveljavljenega pa tudi prihodnje, podaljšano leto invalidov, ne bi smelo biti vprašljivo.

«Nikakor ni prepozno, če šele zdaj začenjajo uresničevati zastavljene naloge. Pred volitvami prihodnjega leta je naša naloga izbrati delegate, ki bodo zastopali naše interese v skupščinah. Tretja konferenca sindikatov, ki bo tudi prihodnje leto, je vključila nekatera vprašanja invalidov, in sicer problematiko zaposlenih invalidov ter ustanavljanja invalidskih delavnic. Dokaz več, da nas širša družba jemlje vse bolj resno! Prihodnja naloga družev invalidov pa je zlasti nova organizacija, ki bo prenesla težišče dela z občine v temeljnja okolja. V prihodnje naj bi društva invalidov ustanavljali v združenem delu in krajevnih skupnosti. Tudi glede gradbenih ovir se kaže jasnejše obzore. Iz analize, ki jo pravkar opravljamo, bomo potegnili najvažnejša načela, po katerih bomo oblikovali zakonske normativne.»

Zaostreni problemi invalidov so sami po sebi terjali rešitev, vendar so humanitarne invalidske organizacije pravzaprav odkrile pot njihovega reševanja. Družba se je po zaslugu teh organizacij seznanila z mnogimi problemi, ki jih je treba rešiti. Ta dosežek nikakor ni skromen, a za mednarodno leto invalidov vseeno premalo. Ni težko zapisati velikopoteznih zakonskih načel in programov, pravi Konrad Pavli, težko je vse to prenesti v praks.

D. Žlebir

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB SOZD ALPETOUR ŠKOFJA LOKA objavlja na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja prosta dela oz. naloze

SAMOSTOJNEGA REFERENTA ZA STANOVANJSKE ZADEVE

Pogoji:

- višja šola ekonomskih smeri ali višja šola za organizacijo dela – kadrovska smer ter 3 leta delovnih izkušenj ali
- srednja šola ekonomskih smeri ter 4 leta delovnih izkušenj, preizkus znana.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: SOZD Alpetour Škofja Loka, Titov trg 4 b.

O izbiri bomo kandidate obvestili najpozneje v 60 dneh po izteku prijavnega roka.

TOZD POTNIŠKI PROMET KRAJN PONOVNO razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta ter določil statuta dela oz. naloze

POMOČNIKA VODJE TOZD na katera so vezana posebna pooblastila in odgovornost

Pogoji:

- višja izobrazba prometne ali ekonomskih smeri ter tri leta delovnih izkušenj v prometni dejavnosti ali
- srednja izobrazba prometne ali ekonomskih smeri ter 5 let delovnih izkušenj v prometni dejavnosti,
- znanje tujega jezika,
- moralnopolična neoporečnost in družbeno politična aktivnost.

Za opravljanje razpisanih del in nalog bo izbrani kandidat imenovan za dobo 4 let.

Pisne ponudbe z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev, naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov SOZD Alpetour Škofja Loka, Titov trg 4 b, z oznako »ZA RAZPIS«.

Delavski svet bo o izbiri kandidata odločil v 60 dneh po preteku roka za prijavo.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu delavskega sveta o izboru.

Načrtno v prihodnje leto

Tržič – Konec oktobra se je v Tržiču sestal koordinacijski odbor vseh gorenjskih družev invalidov. Izčrpno je spregovoril o načrtih, ki prihodnje leto čakajo invalidne, na kratko pa je ocenil tudi izvajanje letošnjih programov.

V razgovoru so se dotaknili osnutka statuta pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je pred določila časa v razpravi. Gorenjski invalidi so predlagali nekatere spremembe glede položaja zaposlenih invalidov. O osnutku statuta je pred kratkim razpravljala tudi Zveza družev invalidov Slovenije, ki se je prav tako obširno posvetila problematiki invalidov v delovni organizaciji. Ker so težave, ki jih poraja zdržano delo, težko rešljive brez skupne akcije, je Zveza družev invalidov predlagala, naj se pred koncem leta še enkrat sestanejo aktivi invalidov in sindikat ter skupno pretresejo perečo problematiko zaposlovanja.

V pripravi finančnih programov, o katerih je prav tako tekla beseda, bo treba v prihodnje zreje razmisli. Vire financiranja bodo namreč v letu 1982 namenili vsem dejavnostim le 15 odstotkov dohodka več kot lani. Gorenjska družba si obetajo nekaj več dotacij od zvezde. Drugie pa si bo verjetno vsakdo po svojih merah krojil družbeni dinar. Tudi v porabi sredstev bodo prihod-

D. Žlebir

Zdravko igra po potrebi

Stiriindvajsetletni Zdravko Erjavec je eden mlajših igralcev, ki se igralstvu ni posvetil poklicno, temveč mu je igranje le osebno zadovoljstvo. Doma je iz Nove vasi pri Preddvoru, srečala pa sva se v avli novega RTV centra v Ljubljani, kjer je Zdravko čakal na snemanje otroške nadaljevanke. Prijeten sogovornik je bil, tako da je hitro minila urica najinega klepeta.

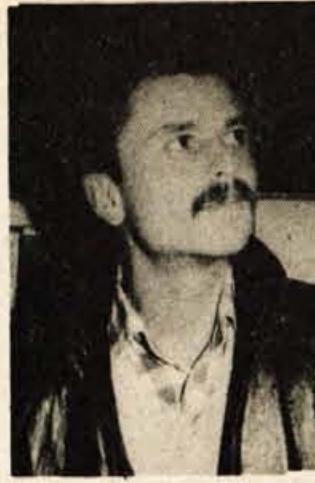
Zdravko je svoj prvi filmski nastop imel v amaterskem filmu »Zgodba nekega dneva«. O svojem debatu pri filmu je pripovedoval: »Do vloge sem prišel po naključju. Name se je spomnil Janez Peče, snemalec pri kino klubu Mini film v Ljubljani. Dobro me pozna in ve, da se rad ukvarjam z igranjem v gledališču, da občasno dobim tudi kakšno vlogo na televiziji, tako da nekaj izkušenj imam. Priporabil me je režiser Štefan Ložič. Scenarij za film je napisal Miroslav Končina. Gre za preprosto zgodbo o mladem dekle in fantu, ki se srečata na avtobusni postaji in si že tam z nekaj pogledi razkrijejo simpatijo. Naključno izstopita na isti postaji. Najprej kaže, da bosta šla vsak svojo pot, toda dekletu pot prekriva slabo vreme. Najde si zavetje in prikliče fanta k sebi, da bi ji delal družbo med nevihito. Čez čas zagledata osamljeno hišico in se zatečeta vanjo. Tam se med nevihito zgodi marsikaj, kot je že navada pri mladih... Na koncu filma se vreme zvedri, dekle in fant se poslovita in gresta vsak svojo pot. Gledalec bi pričakoval, da se bo iz tega srečanja izčimilo veliko prijateljstvo, toda do tega ni prišlo... Dekle je odlično zaigrala mlada študentka FSPN Jelka Novak. Film smo snemali na ljubljanski avtobusni postaji, na Igri pri Ljubljani ter na Gorenjskem. Film je prejel že številna priznanja in nagrade na festivalih amaterskih filmov.«

Zdravko Erjavec je nekaj časa nastopal v Šentjakobske gledališču, žal ne dolgo. Gostovanja so bila prevelika obveznost, kar se pri obilici njegovega dela ni obneslo. Služba, šolanje in gledališče. Tempo je bil prehud, vse skupaj se je križalo. Res pa je tudi, da raje sodeluje pri radiu in televiziji, kar je zanj primernejše. Stvar na RTV posamejno in tako je vse za njim. Pogosto sodeluje v različnih radijskih igrah in radijskih solah. Tudi pri televiziji sodeluje. Nekajkrat v televizijskem Zehntniku, v drami »Zasilna zavora«, v otroški nadaljevanki »Sedem stopnic do glasbe«. V lepem spominu ima sodelovanje v operi »Sevilski brivec«, ko je ob Majdi Grbac zaigral ljubimca. Vendar pa Zdravko meni, da mu vloge ljubimcev ne pristojajo najbolje. Sodeloval je tudi v dokumentarni oddaji »kadilcih«.

Sam sem pripravil pet zabavno glasbenih oddaj »Od ena do pet« in jih tudi povezoval. Mislim, da mi ta oblika dela zelo ustreza in z veseljem bom še sodeloval, če me bodo povabili, pripoveduje Zdravko. Nekajkrat se je uveljavil tudi na javnih nastopih. Povezoval je dve modni reviji, z Mojco Blažej sta v Slovenskih Konjicah povezovala prireditev z naslovom »Revija filmov neuvrščenih dežel. Lani pa sta povezovala zabavno glasbeno prireditve »Festival revolucionarnih pesmi v Škofji Loki.«

Zdravko je takoreč igralec po potrebi. Kadar ga kolegi potrebujejo, ga poklicajo in mu navadno dajo vlogo, ki mu leži. Zaposlen je kot korespondent za tisk pri RTV Ljubljana in njegovo redno delo je daleč od igralstva. Vendar pa mu je prav delo v radijski in televizijski hiši omogočilo, da je spoznal veliko radijskih ljudi. Pogosto se z režiserji srečuje na stopnicah in že steče pogovor v delu.

Kako to, da se ni odločil na študij igralstva? »Včasih sem mislil tudi na igralsko akademijo,« pripoveduje. »Doma so mi starši ta poklic odsvetovali. Moram priznati, da mi ni

žal, imam vse možnosti, da tudi brez akademije dosti igram. Pomembno je, da je človek talentiran, predvsem pa delovno ambiciozen in to v slehernem poklicu.«

Se vprašanje, koliko upanja za uspeh ima igralec, ki se le občasno ukvarja z igranjem? »Tudi zame je upanje, seveda je treba veliko delati in s svojim delom tudi nekaj pokazati. Potem mora slej ko prej priti tudi željeni uspeh. A tudi kanček sreče, veliko znancev in prijateljev je potrebno,« pravi Zdravko.

A. Kerštan

Knjižna polica

Med novostmi in težavami

Knjižni sejem, ki se je v drugi polovici novembra odvijal v Cankarjevem domu v Ljubljani je potrdil svoje mesto v slovenskem kulturnem prostoru. S samo zasnovno – kateri so temelj položili slovenski založniki – kakor s predstavljenimi eksponati, knjižnimi programi in ne nazadnje s spremnimi prireditvami. Uspel je kar najbolj popolno predstaviti knjižno produkcijo zadnjih dveh let in to z vseh področij založništva, kar pomeni knjige, učbenike, priročnike, periodični tisk in druge publikacije. Spremljali smo niz posebnih razstav, ki so prikazale nekatere medzaložniške napore, posebne uspehe slovenskega založništva, skušale pa so obeležiti tudi nekatere kulturne jubileje. Ni manjka predstavitev slovenske knjižne ilustracije, večina programov slovenskih knjižnih založb pa je bila na voljo tudi kupecem, seveda s posebnim sejemskev popustom. Vrstile so se tudi predstavitve novosti, srečanja z ustvarjalci.

Tako bi lahko na splošno označili knjižni sejem. Ce se namenimo podrobnejše pisati o posameznih novih izdajah slovenskih založb, se velja za začetek ustaviti pri novostih Mladinske knjige za otroke.

Obširen program izdaj za mladino je po besedah urednika Boruta

Ingoliča v tem trenutku okrnjen za najmanj dvajset naslovov, ki še čakajo na izid. Zatoju botruje pomajkanje časa za tisk teh knjig, kajti tiskarne se v razmerah gospodarske stabilizacije usmerjajo k tiskanju za tujino. Primanjkuje pa tudi papirja in po kdove kakšni, seveda nesprejemljivi logiki, je najlaže odškrtniti program prav za najmlajše. Pri Mladinski knjigi upajo, da bodo zaostale izdaje še uspeli natisniti.

Knjižnih novosti za najmlajše, pa tudi za nekoliko starejše šolarje je kljub temu kar precej. Skupaj je izšlo več kot 400 tisoč izvodov novih knjig in preko 35 tisoč izvodov ponatisov.

Tako so pri Mladinski knjigi ponatisnili šuber ljudskih pravljic z vsega sveta v zbirki *Cebelica*; v njej je izšlo tudi devet novih naslovov različnih, večinoma slovenskih avtorjev. V zbirki *Mala slikanica* beležimo dve novi izdaji (Kaj je videl Mišek Figa in Kaj imamo radi), v zbirki *Levi devžej* originalen ponatis Levstikovega Martina Krpana z ilustracijami Hinka Smrekarja, v zbirki *Velika slikanica* pa tri od petih pripravljenih del (Kresna noč, Leteca hišica in Gal v galeriji) slovenskih avtorjev. Tu sta še dve novosti iz zbirke *Deteljica* (Drobne zgodbe in Juha Cviluhu) ter zbirka valeških pravljic z naslovom Harfa na vodi v zbirki *Zlata ptica*. Omenimo tudi, da bo v kratkem izšel ponatis celotne zbirke Deseti paket *Zlate knjige* pa tokrat prinaša šest izborov poezije, v prvi vrsti izborov poezije za mladino, pa tudi celotnega opusa slovenskih velikanov poezije Kajuha, Kosovela, Župančiča, Menarta in Prešerna. Boris Bogataj

Boris Bogataj

Sto malih grafik

Na letošnji takoreč noviletnej prodajni razstavi v Mali galeriji Mestne hiše v Kranju z naslovom »Mala grafika na Gorenjskem« razstavlja dvajset avtorjev z Gorenjske in pet gostov iz drugih delov Slovenije: Evelina Abaza-Batista, Milan Batista, Berko Brčić, Boni Čeh, Miha Dalla Valle, Herman Gvardjančič, Alenka Kham-Pieman, Marjan Kukec, Dušan Lipovec, Henrik Marchel, Mirna Pavlovec, Dušan Premrl, Zmago Puhar, Boris Sajovic, Nejc Slapar, Jože Trobec, Vinko Tušek, Melita Vovk, Franc Vozel, Cveto Zlate in gostje Lucijan Bratuš, Stefan Galič, Janez Knež, Lojze Logar in Franc Mesarčič.

Organizatorja razstave Likovno društvo in Gorenjski muzej v Kranju sta v katalogu k razstavi zapisala, da je razstava male grafike gorenjskih avtorjev namenjena predvsem tistim obiskovalcem, ki si za prihajajoče Novo leto želijo lepo in vredno darilo ter da je razstava privlačna tudi za tiste, ki grafične liste zbirajo, vlagajo v albume in jih hranijo. Izbera je res velika, saj so vsi razstavljalci poslali na razstavo najmanj dve deli, nekateri tudi do šest, kar pomeni skoraj sto grafičnih listov, združenih v sicer majhnem galerijskem prostoru. Ni pa tu opazna samo kvantiteta, ampak je

Rado Mužan

Ob 16. razstavi v škofjeloški skupščinski dvorani

Gorazd Sotler razstavlja

Akademski kipar Gorazd Sotler je bil rojen leta 1930 v Šentrupertu na Dolenjskem, od leta 1934 je živel v Ljubljani. Leta 1949 se je vpisal na kiparski oddel Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, tretji in četrти letnik ter diplomo pa je delal na zagrebški akademiji pri prof. Augustinčiču. Specialni študij kiparstva je od leta 1956 do 1958 opravil na ljubljanski akademiji pri prof. Borisu Kalinu. Od leta 1958 je član Društva slovenskih likovnih umetnikov. Do leta 1979 je bil v službi kot likovni pedagog. Sedaj ustvarja kot samostojni umetnik. Leta 1980 se je preselil v Škofjo Loko in se leta 1981 vključil v Združenje umetnikov občine Škofja Loka.

Ob prvi predstavitvi novega člena loških umetnikov je treba posebej opozoriti na dejstvo, da se, sicer kipar po izobrazbi predstavlja javnosti s slikami. Niti ni to nič nenavadnega v umetnosti, ki pozna vrsto tudi odličnih slikarjev ali grafikov med kiparji. Pri Gorazdu Sotlerju je to mikaven podatek, ki ga lahko dopolnimo še z drugimi: sodeloval je v slikarskih kolonijah in tudi sicer si zapisuje popotne vtise v skicirko ali jih naslika. Navsezadnje je tudi kiparju risanje skic za plastično upodabljanje v glini ali drugem materialu pa naj bo to samostojna plastika ali reljef.

Pri slikah Gorazda Sotlerja tudi ne moremo prezreti očitne sorodnosti z njegovimi plastičnimi stvaritvami, kajti odnos med potezo čopiča je lahko enak potezi v glini. Pravilna osvetlitev kipa ali reljefa naravnost ponuja primerjavo s sliko, ki pri Sotlerju približno enako učinkuje.

Motivno se je Sotler oprl na pogled skozi okno svojega ateljeja. Lahko je to ulica, lahko je samo njen del, more biti kaj drugega, kar je slikarju zanimalo, celo v skladovnici drvi vidi zanimiv motiv, detail izbran izbirno med možnostmi, ki jih ponuja predmetna resničnost. Ateljejska obravnava se ne opira trdno na vidno očitljivost, ampak rešuje formalne probleme z izbiranjem pomenskih enot, ki samo namigujejo na dano resničnost v naravi. Tako je gledalec prisiljen osamljene elemente dopolnjevati s svojo fantazijsko zmožnostjo do grajevanja slikarjevega sporočila. Odmak od realnosti tudi ne dovoljuje vključevanje barvitosti v sliko in slikar je zato zadovoljen s sivo tonsko obdelavo pri reševanju formalnih problemov.

Gorazd Sotler si je na ta način zgradil svoj slikarski svet in vprašanja ki jim skuša odgovoriti, niso usmerjena v odkrivjanje neraziskanega ker ga obvladuje želja za koncentracijo ekspresije znotraj odprtih problemov. Med problemi je opazen proces zoženega opisovanja predmetne očitljivosti in prevladovanje prestorninske scene na sliki. Sotler si je ob svojem kiparskem delu postopoma in ne brez upoštevanja nekaterih tradicionalno obeleženih form zgradil svojevrsten tip razumevanja krajine (motiva), ki ga karakterizira v voluminoznom pogledu zoženo kadriranje zornega kota. Slikarska tvarina je obravnavana v stabilnih namazih, ki ohranajo aharmonično globino in zvočnost tona, kar daje splošni atmosferi slike neko elementarno dimenzijo ekspresije. V načinu obravnavanja slikarske površine uporablja Sotler premisljene poteze, ki vsebujejo trdnost prizadevanja za enostavnost, kar lahko razumemo kot vero v moč nekega svojevrstnega oblikovnega asketizma.

Andrej Pavlovec

Ob razstavi del Jake Kepica v tržiškem paviljonu NOB

Postavil je sonce v svoje nebo

»Imam pravico postaviti sonce v svoje nebo! Smela misel, izrečena v pogovoru z Jako Kepicom, morda najbolj zgoščeno izzareva pogum in voljo avtorja-samorastnika, čigar trinajst velikih oljnih platen predstavlja pričujoča, letos že tretja, sicer pa po vrsti četrta samostojna predstavitev.

Da bi lahko pravilno označili slikarjevo sporočilo občinstvu, se moramo vrniti letu nazaj, k razstavi »nebo-zemlja-poezija«. Tako bomo lažje razumeli tiste drobne premike v Kepicovem slikarstvu, ki vodijo naprej in po svoje razkrivajo samorastniško misel.

Na prvi pogled se ni spremenilo nič bistvenega. Krajina je ostala še vedno osnovno izhodišče, iz katere izhaja avtorjeva govorica. Ostala mu je predmet, ki ga upodablja ne

toliko zaradi njene poetične razsežnosti, pač pa zaradi poskusa, da v njenem odslikavanju nadgrajuje svoje izkušnje. Le-te so prerasle v trden slikarski program, katerega del je prav pričujoča razstava. Z že omenjenim ciklom »nebo-zemlja-poezija« se je Jaka Kepic predstavil kot izrazit kolorist. Z barvo, ki jo zdaj drobi, nato spet razplasteva, jo spet drugje spaja in potem razpršuje v meglečasto kopreno, daje krajini svojstveno razpoloženjsko noto, kar smo lahko razumeli kot »psihološki portret krajine«.

Z razliko od prejšnjih je ta predstavitev preglednejša. Avtor je pred nas razgrnil tri teme, ki se med seboj združujejo v enoto govorico. Tako se zaporedje letnih časov nadaljuje v kozolce, ti pa nakazujejo pot k razarjeni sončni obli. To, kar v kvadriptihu letnih časov le narahlo zaslutimo, se stopnjuje v umirajočih kozolcih in izveni v žareči sončni eksploziji.

Najkvalitetnejši korak pomeni slikarjevo odločitev za večji, enoten in podložen format. S tem si je avtor pridobil idealen prostor za svojo kompozicijo. Ležernost, skoroda idiličnost podolžnega formata je nadgradil z dramatično kompozicijo, na primer Umirajoči kozolec.

Razmerje obzora in oblačnih form ozračja se je krepko prevesilo v prid slednjemu – nastal je prostor, kjer je v polni meri prišel do veljave značilen Kepicev kolorit: samosvoj, silen, a vendar pretanjen.

Postavil je sonce v svoje nebo... J. Šter

Spet obrtniški pevski zbor

Kranj – Kranj je imel pred leti kvaliteten moški pevski zbor, ki so ga sestavljali obrtniki in delavci obrtnikov iz Kranja in okolice. Za več let je prekinil delo, 16. novembra, ko so se v Kranju zbrali kranjski obrtniki na ustanovnem občnem zboru, da bi ustanovili svoje društvo, pa jim je spet zapel. Malce spremenjen, pomlajen, toda njihov. Lepo jih je spet slišati, obenem pa je to lep prispev k bogatejšemu kulturnemu življenju Kranja.

A. S.

Krefli v Ribnem

Ribno – V Ribnem pri Bledu že vrsto let uspešno dela dramska sekacija DPD Svoboda Rudi Jedretič. Vsako leto pripravi nekaj premier. Tudi letos so postavili na oder novo delo. Odločili so se za dramo Ivana Potreša: Krefli. Delo je režiral Miran Kenda, direktor jeseniškega gledališča Tone Čufar, ki z gledališčimi ljubitelji iz Ribnega že nekaj let uspešno sodeluje. Delo so premierno uprizorili ob Dnevu republike. Z njim pa bodo obeležili tudi 80-letnico kulturne dejavnosti v Ribnem.

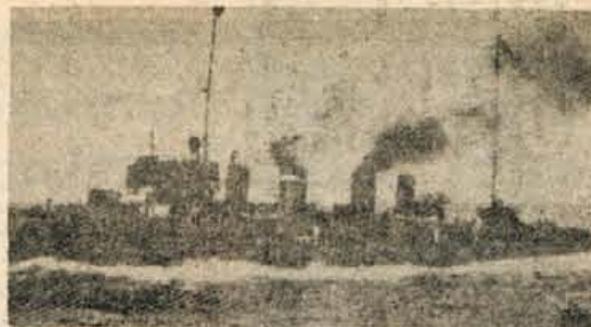
Krefli so v bistvu prava slovenska ljudska drama, v njej pa prevladuje nov odnos do sveta – miselnost, ki je prežeta z idejami markizma. Igra prikazuje življenje na vasi docela realistično, domača naturalistično. Pravi junaki niso več oblastniki, gruntarji, marveč ljudje, ki so doslej ostali ob strani življenja, zdaj pa pogromi prevzemajo oblast: dekle, hlapci, kočarji. Krefli so torej drama iz naše revolucije, napisana v slogu takojimenovanega »socirealizma«.

Like so tolmačili: Janez Keršnik, Matjaž Konda, Mojca Torkar, Vladka Poljanec, Borut Pangerc, Jože Poljanec, Franci Černe in Branka Mužan.

Rado Mužan</p

BOJI NA JADRANU

4

Rušilec Tatra so splovili leta 1913.

BARAŽA V OTRANTSKI OŽINI

Že leta 1915 so začele pluti v Jadran nemške podmornice, ki so s tem močno okreplile avstro-ogrsko podmorniško flotiljo. Iz oporišč v Boki Kotorski so te podmornice plule v Sredozemsko morje in tam močno ogrožale zavezniški promet. Proti tem napadom so začeli Italijani leta 1916 polagati minsko polja v Otrantski ožini. Ker pa to ni veliko pomagalo, so zaveznički na tem območju organizirali protipodmorniško barajo. Iz Velike Britanije so poslali več kot sto mobiliziranih ribičnih ladji – drifterjev, to so bile majhne ladje, ki so bile v skupinah po 6–7 postavljene v eni črti povprek čez Otrantsko ožino in so nosile navadne ribiške mreže, na katerih so visele majhne bombe. Barajo je navadno varovala križarka s štirimi rušilci. Poleg tega so imeli zaveznički v Brindisiju od 6 do 8 križark in od 24 do 30 rušilcev.

Praksa je pokazala, da braža ni učinkovita, ker so bile mreže prekratke in so podmornice nemoteno plule pod njimi. Hkrati so bili presledki med skupinami drifterjev večkrat nekaj milj široki in so podmornice ponoči tudi v vožnji po površini morja prihajale skozi nje. Kljub tem pomanjkljivostim so bile v Otrantski ožini leta 1916 potopljene štiri podmornice.

Zato da bi podmornicam olajšala odhod in vrnitev iz Sredozemskega morja, je avstro-ogrška mornarica štirikrat pošiljala manjše udarne oddelke – od 2 do 3 rušilcev v spremstvu križark – ki so napadali in potapljali drifterje. Zaradi teh napadov so morali zaveznički premakniti barajo iz Otrantske ožine proti jugu, na otro Santa Maria di Leuca – otok Fano.

Zaradi tega premika baražne črte avstro-ogrška mornarica ni odnehala in je maja 1917 organizirala večji napad na drifterje. Akcija je bila zelo skrbno pripravljena in poleg ladij je v njej prevzelo pomembno vlogo mornariško letalstvo.

Lahke križarke Novara, Said in Helgoland (3500 ton, 27 vozlov – 49 km/h, 9 topov 100 mm, 6 torpednih aparatov) pod poveljstvom kapitana bojne ladje Nikolaja Horthyja de Nagybanya bi ponoči morale pripluti vsaka na svoje izhodišče južno od Otrantske ožine in samostojno napasti drifterje. Najpozneje ob 7.15 bi se morale vse križarke zbrati na naprej določeni točki in se s polno paro vrniti v Boko Kotorsko. Preden bi prišle v stik s sovražnikom, ne bi smele uporabljati radija. Zaradi možnosti da bi jih pri vrnitvi napadale premočne zavezniške sile, so dobile ukaz, naj se pripravijo na polaganje dimnih zaves.

V Boki Kotorski bi morali biti pripravljeni oklepna križarka Sankt Georg, dva rušilca in štiri torpedovke, ki bi lahko vsak hip izpluli in priskrili križarkam na pomoč pri vrnitvi.

Rušilca Csepel in Balaton (850 ton 33 vozlov – 58 km/h, 2 topa 100 mm, 6 topov 66 mm, 4 torpedne cevi) pod poveljstvom fregatnega kapitana princa Lichtensteinskega, ki je bil hkrati poveljnik rušilca Csepel, sta morala ponoči preiskati območje okoli otoka Saseno in pri vrnitvi pluti proti Boki Kotorski 20 milj (37 km) pred križarkama. Če bi se pojabil sovražnik, bi ga rušilca skušala odvleči stran od

križark, če pa bi sovražnik plul naprej proti križarkam, bi se morala rušilca pridružiti križarkam.

Za obe skupini – križarke in rušilca – je bilo pri vrnitvi bistveno, da se izognejo boju.

Mornariško letalstvo bi moralo podnevi opravljati izvidniške akcije med Volano in Brindisijem in obvezati ladje o položaju na morju.

Po ena podmornica naj bi v zasedi čakala pred pričakovanjem Volana in Brindisi, tretja podmornica pa bi najprej položila mine pred Brindisijem, potem pa bi prav tako čakala v zasedi pred tem pristanitve.

Akcija bi se morala začeti z odhodom križark in rušilcev 14. maja zvečer.

Zaveznički niso slutili, da se pripravlja velik napad na drifterje, in 14. maja zvečer je za njihovo začevanje – kot je bilo že ustaljeno – iz Brindisia odpulila italijanska izvidniška križarka Carlo Mirabello (1400 ton 35 vozlov – 62 km/h, 8 topov 100 mm) s tremi francoskimi rušilci.

ZAVEZNISKI KONVOJ SO UNIČILI

Rušilca Csepel in Balaton sta 14. maja zvečer odpulila iz Boke Kotorske in ob 3. uri ponoči nenašoma odkrila zavezniški konvoj – tri parnike v spremstvu torpedovke Borea – ki je plul proti Valoni. Oba rušilca sta začela iz vseh topov streljati na sovražnika. Kmalu so bili vsi trije parniki zadeti in na njih so izbruhnili požari: dva sta se nato potopila, tretjemu pa je uspelo uititi. Tudi na torpedovki Borea je bilo stanje že od začetka kritično. Uničena je bila radijska postaja, tako da niso več mogli oddati obvestila o napadu, razbiti so bili vsi kotli in topovi in ladja je ob 5.20 potonila.

Poveljnik Csepela je sklenil, da ne bo reševal brodolomcev s parnikov, ker je predvideval, da bodo zaveznički vsak čas poslali pomoč iz Valone, ki je bil zelo blizu. Poleg tega je bilo morje popolnoma mirno in ni ogrožalo življenja ljudi v reševalnih čolnih.

Oba rušilca sta zato takoj po napadu na konvoj z vso hitrostjo odpulila z območja Valone in ob 4.05 sta bila na zbornem mestu za križarke. Odtod sta se usmerila proti Brindisiju, da bi odkrila morebiten odhod sovražnikovih ladij. Ob 6.15 sta se vrnila na zborni mesto in ob 7.30 zaplula proti Boki Kotorski: zdaj sta bila – kot je bilo načrtovano – 20 milj pred križarkama. Že ob 7.15 sta na severozahodu opazila večjo skupino ladij. To so bili britanski lahki križarki Dartmouth in Bristol, italijanska izvidniška križarka Aquila in štirje italijanski rušilci. Poveljnik te skupine, italijanski kontraadmiral Acton (na križarki Dartmouth), je ob 4. uri dobil od opazovalne postaje na otoku Saseno obvestilo o spopadu na morju. Z opazovalne postaje so namreč videli bliške in grmenje topov Csepela in Balatona pri napadu na konvoj. Ladje pod Actonovim poveljstvom so odpulile ob 5. uri, toda Acton ni vedel, kje je zdaj sovražnik, in je ob 7.40 poslal naprej Aquilo in rušilce. V tem trenutku je bilo razmerje sil glede na topove naslednje: zavezniške ladje so imele 13 topov 152 mm, 16 topov 100 mm in 20 topov 76 mm proti 4 topovom 100 mm in 12 topovom 66 mm (na Csepelu in Balatonu).

RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR

Zlata Volarič: Nazaj še pridemo¹⁸

»Mogoče.«
»Pa pridi!«

Pomislila je na gospodinjo, ki ji najbrž ne bo dovolila.

Res ji ni.

Delala je in nosila težke vreče z žitom.

Potem se ji je uprla. Vrgla je vrečo po stopnicah in rekla:

»Grem!«

Tudi Janko je bil na mitingu in prijateljica Mila. Poslušali so govor, recitacije in nazadnje so šplesali.

Gospodinja je ni več karala.

Na mitingu ji je Mila povedala, da so fašisti ujeli ranjeno partizanko. Bila je noseča in so jo peljali skozi vas na vozu.

Izdala jo je neka kmetica iz vasi.

To žensko so kasneje našli mrtvo na njenu salasu.

Milo za draga. Zob za zob.

Taka je vojna.

Ce ne bom jaz tebe, boš ti mene.

To je grozno. Neusmiljeno. Zato je bolje, ce ni vojn, ce živimo v miru. Na svetu je za vse ljudi dovolj prostora.

Delo naj bo glavni cilj človeštva. Brez sakršnih vojskovanj.

11.

Za partizani so prišli Rusi. Prinesli so s seboj pivo in ga ponujali gospodarju. Bilo je v senčinskem sodu in je smrdelo. Gospodar se je izpiral, pa so ga prisilili, naj pije.

Pivo so našli v vedro, pa je pil. Sele potem o pilu ruski vojaki.

Neki Rus je pristopil k gospodarju in mu skel, da leži njegov sin ranjen. Džurica je neljuna partizana.

Sli so ponj. Rana je bila huda.

Ležal je doma in Majda ga je prevajala.

Fant je ozdravel.

12.

Fronta se je približevala iz dneva v dan ali proti Madžarski. Nemci so zahtevali od Madžarov, naj jim predajo vse za delo zmožne ali, da bodo kopali strelke jarke in utrdbe.

V taborišču Sarvar je ostalo le malo ljudi: Med njimi so bili tudi Prekmurci, ki se niso utegnili ali mogli pravočasno skrítiti ali oditi k partizanom.

Fašisti so hoteli taborišče pognati v zrak, zato so podtaknili mine. Določili so človeka, ki bi ob prihodu Rusov sprožil napravo, ki bi aktivirala mine in bi vse zletelo v zrak. Tako Rusi ne bi našli taborišča.

Streljanje se je približevalo. Fašistični stražar je napeto čakal, da vsak trenutek pritisne na sprožilec.

Taboriščniki so postavili na stražo neko žensko, Černetovo Lizo. Se zadnje trenutke pred svobodo so se moralni boriti za življenje.

Strelji so se slišali že tik ob taborišču.

10 SMILJAN ROZMAN TA GLAVNA URŠA

Prav zato sem se začela važiti: »Oh, kakor hoče, sem rekla kar tako, kot da mi je prav malo mar. «Ce ne ho hotela verjeti, pa tudi dobro.

»In evec, ki ga hoš dobila?« je zuskrela Barbaro, čeprav je bila treba treba in bi bilo bolje, da bi razmisljala o svojem iz angleščine.

»Kar dreza se malo,« mi je šepetal moj Glas. Jaz pa: »Oh, evec!

Ne bo prvi, ne zadnji. Ga bom že popravila. Teh računov pač ne razumem.

Tovarišča preuceno razlagata: Toda, brez skrbi, Dedeček bo že poskrbel zame. Če pa ne dedek, mi bo papač prekrbel najboljšega instrukturja.

Ko bom imela najboljšega instrukturja, ne bo problemov. Tudi tovarišice se ne bom bala.« Tako, tako,« mi je govoril Glas.

Tatjana je spet hotela biti najpametnejša: »Saj ne gre za strah. Le žal mi je, da sem pozabila napisati nalogu. Toda, tudi če bi jo lahko prepisala, bi tega ne storila,« je rekla in pozabila, da jo je maloprej hotela prepisati od mene. In če bi jo jaz imela, bi Tatjana to nedvomno tudi storila.

Spet je žvrgolea naprej: »Kaj bi lagala tovarišici. Če me bo vprašala o nalogi, ji bom pač po pravici povedala. Pozabila sem nanjo pa konč.«

Joj, kakšna važnost!

»Lahko je tebi, ki imaš petico. Tebi tovarišica se zamerila ne bo je reklo nekam žalostno Jaka, kar je bilo zanj nekaj nenavadnega.

Tatjana je zamahnila z roko, kot da ni res.

Potem se je oglašila še Barbara in rekla, da nam ostane le še upanje, da bo tovarišica razlagala novo snov in pozabila na nalogu. Nazadnje pa je se predlagala, da bi bilo najbolje, če bi sami tovarišici povedali, kako je.

Proti temu predlogu je bil ves razred.

Še nikoli nismo čakali tako nestrnno na šolski zvonec in na začetek prve učne ure. Hoteli smo že vedeti, pri čem smo. Najhujše je pač čakati z negotovostjo sebi.

Pa smo tudi to dočakali. In bolje bi bilo, da ne bi. Vsaj zame. Saj sem prav jaz postala črna ovca vsega razreda. Za tovarišico pa tudi ne vem, kaj jo je prijelo. Toda, zdelo se mi je, da je tistega dne vstala z levo nogo, kot se reče, če je kdo siten.

Tovarišica je prišla v razred z nekam odločnimi koraki. Bilo je tisto, da bi lahko slišal muho leteti. Sedla je in vprašala, kdo manjka in tako naprej, kot je ob začetku ure v navadi. Potem pa je zaprla razrednico, vstala in kar naravnost: »Tako, najprej bomo pogledali domačo nalogu. Pripravite zvezke!«

V razredu je završalo. Spogledali smo se in ubogali. Zvezke smo pripravljali prav počasi, da bi pridobili čas, čeprav nismo vedeli, zakaj nam bo to koristilo. Zdelo se mi je, da tovarišica ve za naš spodrsljaj. Toda to še ni bilo vse.

Pogledala je naravnost vame, kot da mi berc misli in zapela: »Urša, kar ti záčni s prvim računom.«

»Na, zdaj sva pa tam,« mi je zašepetal Glas. »Nasrkala sva, ni kaj reči. Zdaj se pač izmaži, kot veš in znaš.«

No, in ko sem tako poslušala Glas, sem pozabila na nalogu, na zvezek pred sabo in na tovarišico, ki me je morala opomniti, naj vendar že začнем.

Pa sem res začela. Samo kako. S tresočim glasom stare kitare: »Tovarišica profesorica, kako naj rečem, nimam naloge ... pravzaprav nalogu imam.« Kar tako, tako je prav. Kar naprej! Ni treba vreči puške v koruzo.« Seveda sem ga poslušala. »Da, res jo imam, le da sem jo pozabila doma ...«

Nekdo v razredu je zakašljal.

»Saj imaš vendar zvezek pred sabo.«

»To je drug zvezek. Tistoga prvega sem pozabila doma,« sem razglašala. Moj Glas pa: »Bravo, bravo!« To mi je dalo novih moči in začela sem brbrati: »Da, imam namreč dva zvezka. Enega za dom, drugega za šolo. Pa še tretjega za vaje. In prav tistega, domačega, sem pozabila.«

Tovarišica se ni dala zmesti. »Joj, kakšno predavanje o zvezkih. Si naredila nalogu ali ne? Pomisli, lahko te pošljem domov po zvezek, saj ne stanuješ daleč ...«

»No, zdaj sva pa tam. Nič se ne da narediti. Najbolje je, da vse lepo priznaš,« je šepnil Glas. »Prav imaš,« sem mu rekla sama v sebi in prav boječe pogledala tovarišico. »Naloge, naloge res nisem naredila.« Ze sem hotela nadaljevati po pravici, pa mi je spet zašepetal Glas: »Klub temu poskusiti še zadnjic.« Poslušala sem ga in začela: »Nisem je mogla narediti, res ne.«

Sprodajo deviz dokredita

Temeljne banke, združene v Ljubljansko banko, so pripravile za svoje varčevalce ugodne kredite na osnovi vezave dinarske protivrednosti banki prodanih konvertibilnih deviznih sredstev. Krediti se lahko uporabljajo za vse namene, razen za tiste, ki se ne smejo odobravati po Uredbi o splošnih pogojih za potrošniške kredite. Občani lahko porabijo kredite z virmanom na podlagi ustrezne dokumentacije ali s prenosom na hranilne knjižice ali tekoče račune.

Vse dodatne informacije so vam na voljo v enotah temeljnih bank Ljubljanske banke.

hitreje do cilja

KOMUNALNO, OBRTNO IN GRADBENO PODJETJE KRANJ Z N. SOL. O.
KRANJ, ULICA MIRKA VADNOVA 1

objavlja prosta dela in naloge
v TOZD KOMUNALI b. o.

I. OPRAVLJANJE INVESTICIJSKIH POSLOV – 1 delavec

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba gradbene ali komunalne smeri in najmanj tri oz. pet let delovnih izkušenj. Dopolnilna znanja – strokovni izpit. Poskusno delo tri mesece.

II. VODENJE IN ORGANIZIRANJE DEL V DE POGREBNE STORITVE – 1 delavec

Pogoji:

- srednja šola gradbene ali sanitarni smeri ter tri leta delovnih izkušenj. Poskusno delo tri mesece. Šoferski izpit B kategorije.

III. VODENJE IN ORGANIZIRANJE DEL V ENI IZMENI V DE POGREBNE STORITVE – 1 delavec

Pogoji:

- srednja šola gradbene ali sanitarni smeri ter dve leti delovnih izkušenj ali poklicna šola gradbene stroke z dopolnilnim izobraževanjem za pokopališko dejavnost ter tri leta delovnih izkušenj. Poskusno delo tri mesece. Šoferski izpit B kategorije.

IV. VODENJE IN ORGANIZIRANJE DEL NA TRŽNICI – 1 delavec

Pogoji:

- poklicna šola trgovske stroke ali druge ustrezne stroke in najmanj dve leti delovnih izkušenj. Poskusno delo tri mesece.

V. OPRAVLJANJE CESTNO-VZDRŽEVALNIH DEL NA RELACIJI ZGORNJA BESNICA – PODBLICA – 1 delavec

Pogoji:

- Nedokončana osemletka in priučitev za navedena dela. Poskusno delo dva meseca.

v TOZD OPEKARNE b. o.

I. OPRAVLJANJE ZIDARSKIH DEL – VZDRŽEVALEC OBJEKTOV – 1 delavec

Pogoji:

- poklicna šola gradbene stroke in eno leto delovnih izkušenj. Poskusno delo dva meseca.

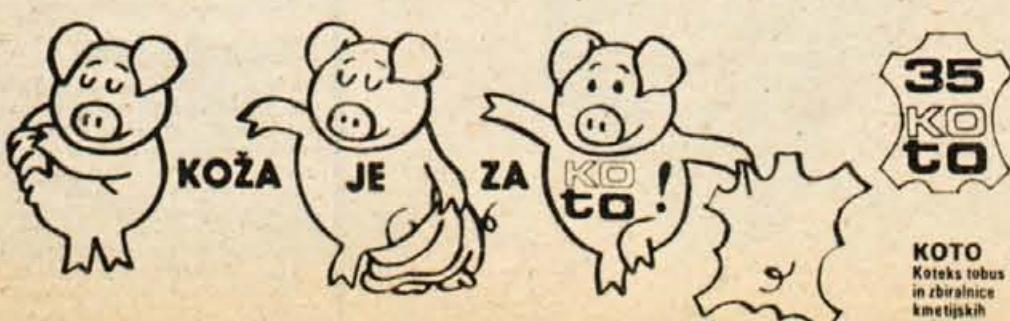
II. OPRAVLJANJE ZAHTEVNICH ELEKTRIKARSKIH DEL – 1 delavec

Pogoji:

- poklicna šola elektro stroke in dve leti delovnih izkušenj. Poskusno delo tri mesece.

Za vsa zgoraj navedena dela se sklepa delovno razmerje za nedoločen čas. Kandidati na pošiljanje vloge na naslov: KOGP Kranj, Komisija za delovna razmerja TOZD Komunala ali TOZD Opekarne, Kranj, Ulica Mirka Vadnova 1. Rok za prijavo je 8 dni od dneva objave.

ODKUPUJEMO SVINJSKE KOŽE PO UGODNEJŠI CENI KOT PREJŠNJA LETA!

ALPSKA MODNA INDUSTRija RADOVLJICA

Odbor za delovna razmerja pri delovni skupnosti skupnih služb razglaša prosta dela in naloge

MODNEGA OBLIKovalca

Pogoji:

- višja oziroma srednja strokovna izobrazba oblikovne usmertsive ritve, smer moda,
- možen tudi sprejem pripravnika

Odbor za delovna razmerja pri TOZD proizvodnja pletenin pa ponovno razglaša prosta dela in naloge:

1. VZDRŽEVALCA COTTON PLETILNIH STROJEV
2. MEHANIKA V MEHANIČNI DELAVNICI
3. STREŽNICE V OBRATU DRUŽBENE PREHRANE

Pogoji:

pod 1.

- srednja strokovna izobrazba tekstilne oziroma tehnične usmertsitive ali poklicna šola splošno-klučavničarske usmertsitive in 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih.

pod 2.

- poklicna šola strojno klučavničarske usmertsitive ter 1 leto delovnih izkušenj na vzdrževanju vodovodnih in pnevmatskih naprav, obvladovanje elektro in avtogenega varjenja.

pod 3.

- dokončana osemletka,
- opravljen tečaj o higieniskem minimumu

Vsa razpisana dela se združujejo za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom. Nastop dela je mogoč takoj.

Zainteresirane kandidate vabimo, da pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev na naslov Almira, alpska modna industrija Radovljica, Jalnova 2, odbor za delovna razmerja skupnih služb oziroma odbor za delovna razmerja TOZD pr. pletenin.

Razpis velja do zasedbe del in nalog. O izbiri bomo kandidate obvestili v roku 15 dni po izboru.

Komisija za delovna razmerja TOZD MALOPRODAJA na osnovi 9. člena Pravilnika o delovnih razmerjih razpisuje prosta dela in naloge

POSLOVODJA I (trgovina v Podnartu)

Pogoji:

- poslovodska šola in 3 leta delovnih izkušenj na področju vodenja trgovine
- poklicna šola trgovske smeri in 4 leta prakse na področju vodenja trgovine

POSLOVODJA III (trgovina na Srednji Dobravi)

Pogoji:

- poslovodska šola in 2 leta prakse na področju vodenja trgovine
- poklicna šola trgovske smeri in tri leta prakse na področju vodenja trgovine

Izbrana kandidata bosta delovno razmerje sklenila za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj pošljejo na naslov: Veletrgovina Specerija Bled, kadrovska služba, Bled, Kajuhova 3. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po zaključku razpisa.

SREDNJA TEKSTILNA IN OBUTVENA ŠOLA KRANJ, Cesta Staneta Žagarja 33.

objavlja po sklepu sveta šole javni razpis za naslednja dela in naloge:

- POMOČNIKA RAVNATELJA za tekstilno tehnološko usmertsitive za dobo 4 let

Pogoji:

- kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še pogoje za učitelja ali sodelavca šole v tekstilno tehnološki usmertsitive, najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem procesu in opravljen strokovni izpit.

Rok za zbiranje prijav je 15 dni od dneva objave javnega razpisa. Kandidati naj pošljejo prošnje s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev na naslov šole s pripisom za razpisno komisijo. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od sprejetja sklepa o izbiri kandidatov.

NOV OPTIČNI SERVIS V KRANJU

na Cesti JLA 18 (nasproti porodnišnice)

IZDELAVA VSEH VRST OCAL

na recept ali brez

PREGLED VIDA

ponedeljek, torek, sreda, petek od 13. do 15. ure četrtek od 8. do 10. ure.

ODPRTO: vsak dan od 7.30 do 19. ure, ob sobotah do 12. ure

TELEFON: 22-196

Priporoča se
OCESNA OPTIKA
MARIBOR

Obveščamo, da je umrl

ALOJZ KOTNIK

skladiščnik na Železniški postaji v Kranju

Pogreb pokojnika bo danes, 5. januarja 1982, ob 15.30 v Dupljah.

Sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu!

Kolektiv TOZD za promet Jesenice – Železniška postaja Kranj

NESREČE

NENADNA POLEDICA KRIVILA PLOČEVINO

Slabe vremenske razmere, ki so vladale novoletnim praznikom, so presenečale tudi na cestah. Nekaj dne je varljiva odjuga vlivala voznikom brezskrbnost, kaj kmalu pa je prej mokre ceste pokrila poledica. Na Jesenicah in v Tržiču so te kritične praznične dni zabeležili dve prometni nesreči, ki ju je zakrivila pregledka cesta. Koliko pa je bilo šest tistih, kjer so se vozniki sami spoznali, pa ni znano.

• Na Jesenicah se je nezgoda pripetila malo pred osmo uro zjutraj, v soboto, 2. januarja. Voznica osebne avtomobile, 38-letna Eva Römer, nemška državljanica, je peljala po cesti Maršala Tita v koloni proti Kranjski gori. Zaradi poledice je voznico zaneslo v levo preko ceste.

kjer je vozilo trešilo v betonsko ograjo in drog javne razsvetljave. V avtomobilu na srečo ni bil nikje ranjen, škoda pa je bilo za 30.000 dinarjev.

• Proti večeru je po cesti Ste Marie aux Mines v Tržiču vozil voznik osebnega avtomobila Jože Rožič, star 37 let, iz Bistrice. Nenadoma je pod kolesi začutil led (dostej je namreč vozil po mokrem), zaradi česar ga je zaneslo v rob pločnika in na nasprotni vojni pas. Tam je trčil v vozilo Niko Hladnika, starega 40 let, doma iz Kovorja. V trčenju je nastalo za 60.000 dinarjev materialne škode, ranjena pa je bila Hladnikova sopotnica, 37-letna Vida Hladnik.

ZARADI HITROSTI S CESTE

Jamnik – V nedeljo, 3. januarja, se je na cesti med Kropom in Dražgošami v naselju Jamnik zgodila nesreča, ki jo je povzročil voznik osebnega avtomobila Anton Zupan, star 25 let, doma iz Radovljice. Zupan je bil to jutro s prijatelji v lovski koči na Petelinovcu, od koder je odšel in brez dovoljenja vzel avtomobil Zvonka Prezla. Odpeljal se je proti Jamniku, na cesti pa ga je zaradi neprimerne hitrosti nekajkrat močno zaneslo, slednjič tako usodno, da ni mogel izpeljati ovinka. Zapeljal je v sneg, tu ga je obrnilo na hok in ga nekajkrat prevrnilo, potem pa se je avtomobil ustavil ob spomeniku NOB. Nepredvidenemu vozniku ni bilo nič hudega, pač pa avtomobilu. Materialno škodo namreč cenijo na 70.000 dinarjev.

D. Ž.

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE

LJUBLJANA, MIVKA 25

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

objavlja naslednja prosta dela in naloge v proizvodnji obutve

1. STROJNO NATEZANJE KONIC
- 1 izvajalec
2. KOSMATENJE OBUTVE
- 1 izvajalec
3. VEĆ ĆELAVK V OBRATU MONTAŽE, ŠIVALNICE IN KROJILNICE

Pogoji

Pod 1 in 2:

– KV ali PK industrijski čevljarski delavec, 1 oz. 2 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 60 dni, nastop dela po dogovoru.

Pod 3

– KV ali PK prešivalke gornej delov obutve ali NK delavke za pričutev v obutveni industriji, poskusno delo 60 dni, delo se združuje za nedoločen čas.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba poslati na gornji naslov v 15 dneh od objave. Vlog brez dokazil komisija ne bo obravnavala.

Omahnili
s previsa

Bled – Med prazniki so pogrešili Miroslava Vidica, 21-letnega delavca DO Elmont Bleda. V sredo, 30. decembra, je namreč odšel z novoletne zakuske neznano kam. Domnevali so, da se je nekoliko vinjen odpravil proti Zatrniku, zato se je tjakaj v soboto, 2. januarja, zjutraj odpravila ekipa reševalcev in milicirov. Ob 16. uri so našli pogrešančovo sled pri tako imenovani »Pokljuški luknji«, nekaj metrov naprej pa so pod skalnatim prevodom odkrili tudi Vidica. Pogrešan je najbrž zašel, potem pa s 50 metrov visokega previsa omahnil v globino.

PLANIKA

od 4.1.'82

VELIKO SEZONSKO SNIŽENJE

SLOVENAČKI PROIZVODAČI OBUC

do 13.2.'82

alpina**LILET**

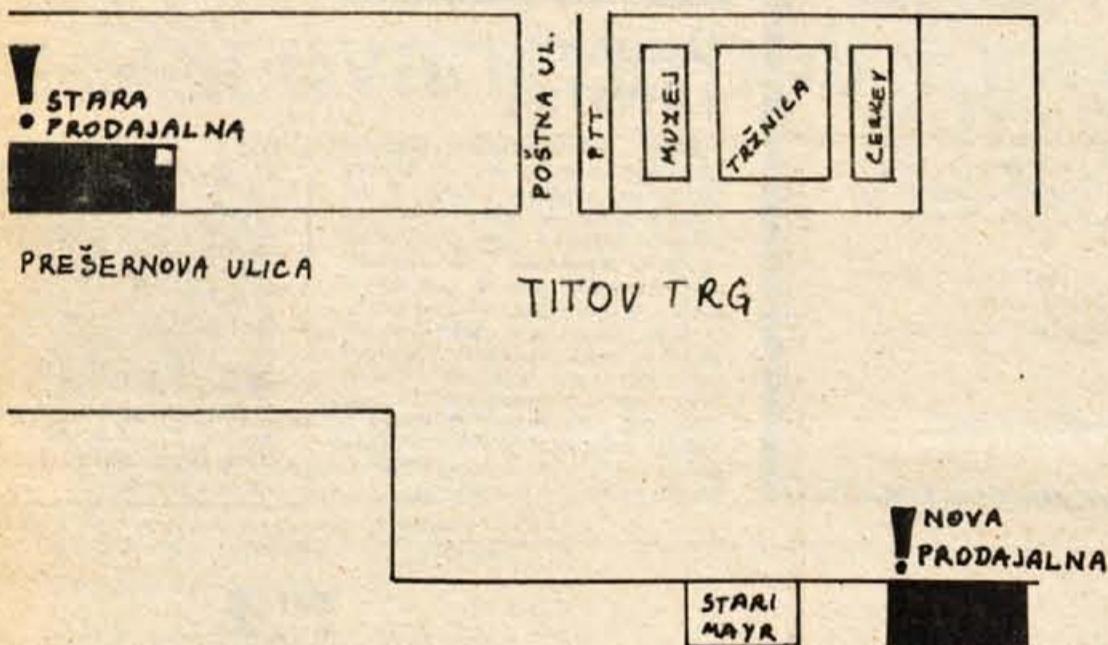
PLANIKA

TOZD TRGOVSKA MREŽA

Obveščamo cenjene kupce, da bo prodajalna II, Prešernova ul. 3 v Kranju od predvidoma 6. I. 1982 zaprta.

OBSTOJEĆE PROSTORE NAMERAVAMO V TREH MESECIH POPOLNOMA OBNOVITI IN POSODOBITI.

**Začasno poslujemo na Titovem trgu 12
(nasproti cerkve)**

Kljub zmanjšanim prodajnim površinam se bomo trudili da vam tudi v teh začasnih prostorih nudimo naš celovit program civilne in

adidas®

obutve, istočasno vse obveščamo, da imamo v vseh naših trgovinah

sezonsko znižanje

od 4. 1. 1982 DALJE

PLANIKA

Ob izgubi drage mame, stare mame in prababice

JERICE BERNIK

se zahvaljujemo vsem, ki ste se poslovili od nje, je spremili na zadnji poti ter sočustvovali z nami. Posebej se zahvaljujemo sorodnikom za darovano cvetje, sosedom pa za veliko pomoč v težkih dneh. Zahvaljujemo se župniku za pogrebni obred, za sodelovanje pri obredu pa smo hvaležni tudi pevcom.

SINOVA FRANC IN IVAN Z DRUŽINAMA

Bukovščica, 23. decembra 1981

Zahvaljujemo se vsem, ki so našega dragega očeta

JANEZA POKLJUKARJA

spremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in nam izkazali sožalje. Posebna hvala dr. Lubeju za dolgoletno uspešno zdravljenje, vsem sosedom, Gasilskemu društvu Zasip, Mihi Frčaju za poslovilne besede, pevskemu zboru iz Zasipa za ganljive pesmi ter g. župniku Oražmu za lepo opravljeni obred.

VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ HVALA!

ZALUJOČI: žena Katarina, sin in hčerka z družino

Vsem sorodnikom, priateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je umrla naša zlata žena, mama in babica.

SUZANA GLAVATI

Pogreb bo v sredo, 6. januarja 1982 ob 15.30 v Predosljah. Do pogreba leži v Predosljah št. 61

ZALUJOČI: mož Mirko, sinova Mirko in Franjo, hčerka Ivanka ter drugo sorodstvo

Predosje, 3. januarja 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega brata

ZDRAVKA JEREBA

iz Žirovskega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje. Zahvala smo dolžni dobrim sosedom za nesobično pomoč, pevskemu zboru podjetij Žiri, sodelavcem in predstavniku podjetja Etiketa Žiri za poslovilne besede in PGD Račeva. Hvala tudi cerkevnemu pevskemu zboru in gospodu župniku za pogrebni obred.

Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih dneh kakorkoli pomagali.

ZALUJOČI: Ludvik, Marija, Jožefa, Rajko, Justina z družinami in Lambert

Zagreb, Škofja Loka, Kranj, Spodnja Idrija, Ljubljana,
22. decembra 1981

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi sina, ki je preminil v letalski nesreči na Korziki

FRANCA FRELIHA

se iskreno zahvaljujemo sosedom, priateljem in znancem za podarjeno cvetje in izrečena sožalja. Iskrena zahvala družbeno-političnim organom, SO Kranj, KS Kokrica, TOZD Varnost Škofja Loka, GD Jelovica, KS, pogrebcem in g. župniku iz Sovodnja za pogrebni obred in poslovilne besede

ZALUJOČI OČE IN VSI NJEGOVI

Bobovek – Kranj, Sovodenj, 23. decembra 1981

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, starega ata in očima

JANEZA DEBELJAKA

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, znancem, ki so nam izrekli sožalje in darovali cvetje ter ga pospremili na zadnji poti. Hvala tudi zdravstvenemu osebju iz Železnikov župniku za lep obred in tople besede.

ŽALUJOČI: žena Ivana, hčeri Minka in Jožica, sin Igor in vsi njegovi

Dolenja vas, Železniki, 24. decembra 1981

MALI

OGLASI

telefon

27-960

(nasproti porodnišnice)

C. JLA 16 uprava komerciala 28-463

PRODAM

Prodam KOBILO z žrebetom in TELICO simentalko, brejo 7 mesecev. Voklo 100

Prodam 7 tednov starega BIKCA Hrastje 55, Kranj

Prodam 180 kg težko SVINJO. Golnik 48

Prodam PRAŠIČA za zakol. TELETI in polovico KRAVE Orehovlje 13, Kranj

Prodam KUHINJSKO MIZO in STOLE. Ogled popoldan. Sorlijeva 29, Kranj, stanovanje 16

Prodam dva mesnatih PRAŠIČA za zakol, težka po 130 kg. Zalog 41, Cerkle 6

Prodam KRAVO, ki bo v kratkem teletila. Visoko 39

Prodam PRALNI STROJ gorenje, po delih. Bremec Tatjana, Mlakarjeva 22, Kranj, tel. 23-888

Prodam suha bukova DRVA. Suha 22, Škofja Loka

Prodam brezo OVCO. Poljanska c. 63, Škofja Loka

Prodam več mesnatih PRAŠIČEV, težkih od 100 do 120 kg. Oman, Zminec 12, Škofja Loka

Prodam SIVALNI STROJ mirna z omarmico. Češnjevsek 25, Cerkle

Prodam KRAVO po izbiro. Tenetiše 13, Golinik

Prodam 3 mesece brejo KRAVO in 10 dni starega BIKCA. Drinovec, Podbreze

3. Duplike

Prodam eden starega BIKCA simentalca. Podbreze 25

Prodam prvomajsko STRUŽNICO (1 m stružne dolžine) ter vrhunsko DIRKALNO KOLO puch. Žitnik, Šuška c. 26, Šk. Loka, tel. 064-60-928

Prodam tri mesece stare PRAŠIČKE Stanonik, Log 9, Škofja Loka

Prodam PRAŠIČA za zakol. Sp. Brnik 55, Cerkle

Prodam PRAŠIČA, težkega 100 kg, in kupim BIKCA za rejo, starega 4 tedne. Glinje 12, Cerkle

Prodam 10 tednov stare čistokrvne PSIČKE nemške volčjake. Krašovec gostilna »Ankele« Podljubelj, Tržič

PEC za v kopalnico, novo ali rabljeno, v dobrem stanju, kupim. Pogačnik, Kranj, Ljubljanska 13 (Labore)

Kupim OTROŠKI STOLČEK. Velesovo 44, Cerkle

Prodam STROJ z menjalnikom za fiat 750. Ahačič Drago, Podljubelj, Tržič

Prodam dobro ohranjeno AKUMULATOR, 12 voltov. Sp. Besnica 62, telefon

40-559

Ugodno prodam FIAT 126-P, letnik

1977, z dodatno opremo. Vlado, C. na

Brdo 53, Kokrica – Kranj

Prodam široka PLATIŠČA za VW (na

4 vijke). Kavčič, Grahovše 7, Tržič

Dve ZIMSKI GUMI komplet s platišči

za Z-750, prodam. Telefon 27-329

Zaradi odhoda v JLA ugodno prodam a

ALFA ROMEO Giulia, Koselj Franci, Ribno 88, Bled

126-P, letnik 1977, spredaj karamboliran, nevozen prodam. Kodras, Hlebec 9,

Lesce

Zaradi odhoda v JLA prodam ŠIMCO

1000. Janez Rozman, Križe 76, Tržič

18

16

17

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

Nevarno razdejana cesta

Kranj — Na kranjski obvozni so bile v praznikih zaradi odjuge precejšnje luknje, ki niso bile le žalitev za oko, pač pa tudi močno nevarne za voznike. Dve vozili, ki sta v soboto, 2. januarja, peljali čeznje, sta to krepko občutili. Prvemu avtomobilu se je zvil obroč pri kolesu, drugemu pa je kolo celo odtrgalo.

Pri kranjskem Cestnem podjetju so obljudili, da bodo kritična mesta označili, po praznikih pa takoj začeli popravljati.

Nov »železniški« most

Vlaganja, ki jih prihodnje leto načrtuje tržička komunalna skupnost, bodo zahtevala dobrih 58,5 milijona dinarjev — Slaba polovica vsote bo šla za obnovo nekdanjega železniškega mostu, ceste od Gradbinca do Metalke in ceste od Žiganje vasi do Križ

Tržič — O posledicah letošnjega neuspelega referendumu za četrti občinski samoprispevek, po katerem bi Tržičani združevali denar za razvoj družbenih oziroma prvenstveno komunalnih objektov in naprav v krajevnih skupnostih, je bilo že veliko govora. Krajevne skupnosti, ki so snovale srednjoročne programe na tem izdatnem viru, so se pač morale sprizgniti, da marsikatera veste, kanalizacije ali česa drugega še dolgo ne bo mogoče zgraditi.

Denarja, ki ga združeno delo odvajajo za komunalni razvoj krajevnih skupnosti, ni dovolj. Kot ni dovolj bogata niti občinska komunalna skupnost.

Ta je na četrtnovi seji (dosedanje predsednika Matevža Koširja je zamenjal Janez Meglič), sicer sprejela osnutek programa investicijskih vlaganj za prihodnje leto, ki pa se, ovrednoten z nekaj več kot 58,5 milijona dinarjev, dotika le reševanje najbolj perečih vprašanj.

Skoraj polovica načrtovane vsote bo šla za posodobitev cestnega ozirja. Stroji bodo še naprej brnili največ na območju industrijske cone. Z izgradnjo križišča pri Zlitu in asfaltiranjem ceste po nekdanji železniški progi je namreč leseni most čez Tržičko Bistrico postal še bolj

očitno ozko grlo. Dotrajane mostnice, kovinska konstrukcija in razpoloženi podporniki ne prenesejo več težjega tovora. Most je razen tega tudi zelo ozek, tako da je promet mogoč le v eni smeri. Naložba, za katero bodo združevale denar tudi nekatere organizacije združenega dela, bo stala okrog 4,8 milijona dinarjev.

Kot načaljevanje izgradnje komunalne infrastrukture v industrijski coni na Mlaki je v naslednjem letu predvidena tudi posodobitev ceste od Metalke do Gradbinca, ki bo zahtevala dobrih pet milijonov dinarjev. Celoten znesek bodo prispevale delovne organizacije.

Cesta od Žiganje vasi do Križ je bila deležna že številnih kritik, saj je njena asfaltna prevleka s tamponom popolnoma uničena. Obnova, ki bo zahtevala najmanj 12,2 milijona dinarjev, je bila načrtovana že v letošnjem programu komunalne skupnosti, vendar je zaradi pomanjkanja denarja izpadla. Tudi prihodnje leto naložbe ne bo mogoče v celoti uresničiti, saj banka posojil za te vrste gradenj ne daje več. Ob 50-odstotnem blagovnem kreditu izvajalca del bo lahko sklenjena 1982. leta, sicer pa šele 1983.

H. Jelovčan

Voda, ki se ob slehernem večjem deževju nabere v podvozu pod glavno gorenjsko cesto v Bistrico, je v začetku leta zavedla tegale »sičke«. Skupaj z voznikom sta se dodobra namučila in opokala. Na odcepju iz glavne ceste Naklo—Jesenice pa tudi tokrat nobenega prometnega znaka, ki bi že tu opozoril voznike na nevarnost in neprevoznost.

P. Leban

Sporočamo vam, da bo letošnja osrednja svečanost v Dražgošah

V NEDELJO, DNE 10. JANUARJA 1982 OB 12. URI PRI SPOMENIKU.

Kot vsako leto, tudi letos organiziramo dva pohoda in sicer:

1. Čepulje — Mohor — Dražgoše, približno 3 ure hoda.
Avtobusi bodo za to smer vozili od 7.30 ure dalje izpred hotela Creina v Kranju.

Ta pohod priporočamo samo tistim, ki so kondicijsko dobro pripravljeni in imajo za to tudi ustrezno opremo.

2. Nemilje — Dražgoše, približno 1 uro 30 minut hoda.

Avtobusi za to smer bodo vozili od 9. ure dalje izpred hotela Creina v Kranju.

Ta pohod je kraški in lažji, zato po tej poti običajno usmerjamo starejše občane in družine.

Povratek je planiran samo iz smeri Nemilje — Kranj, in sicer bo prvi avtobus iz Nemilj (izpred gostilne) odpeljal ob 15. uri, zadnji pa ob 18. uri.

Vsi avtobusni prevozi so brezplačni.

Ob vstopu v Dražgoše boste dobili kontrolni karton, ob spomeniku pa na podlagi tega kartona čaj in značko.

Jezerski turizem oživlja

Na Jezerskem je tudi pozimi ob dobri gostinski ponudbi dovolj priložnosti za rekreacijo in nabavo

Jezersko — Turizem na Jezerskem ubira nove korake. Medtem ko tuji poleti niso mogli prehvaliti odlično organiziranih piknikov in so v navdušenju pred hotelom celo zaplesali kolo, so se delavci kranjskega Centrala dobro pripravili tudi na zimsko sezono.

V hotelu Kazina, v Planinci, gostišču Jezerski vrh, bifeju pod vlečnico, v restavraciji Jezero in v nekdanji očesni bolnišnici, ki jo je Central prevzel, so gostje vedno dobro postreženi. Central ima na Jezerskem tudi 180 ležišč, od tega prek sto uvrščenih v B kategorijo.

Vendar pa samo udobna postelja in okusna hrana ljudi ne privabita

več. To v Centralu dobro vedo. Zato so se odločili, da ponudbo popestrijo z možnostmi rekreacijskega in zabavnega življenja. Prejšnje, že precej zastarelo keglijče so preuredili v disco. Ob petkih in sobotah je odprt do štirih zjutraj, na željo večjih skupin gostov pa ga odprejo tudi ob drugih večerih. Sobotne programe so izpolnili z živo glasbo — igra ansambel Sibila — nekajkrat pa so povabili tudi »posebne« goste: alpinista Nejca Zaplotnika, popotnika Staneta Tavčarja in Kranjski dixieland ansambel. Podobnih »veselih večerov« bo odslej še več zatrjujejo v Centralu.

Za rekreacijo je na Jezerskem obilo možnosti tudi pozimi. Ob hotelu bo asfaltno igrišče zamenjalo drsalische, na voljo je dobro urejeno sankališče pa še vlečnici za navdušene smučarje. Prva je dolga 700 metrov, druga, prenosna, pa 200 metrov. Kasneje nameravajo vlečnico potegniti še više v hrib, kjer je snežna plast zanesljivejša in trajala daje. Na Jezerskem so razen tega tudi idealne tekaške proge, smučarske učitelje in gorske vodnike pa si skupine lahko »sposodijo« pri domačem športnem društvu.

Ob nagajivem zimskem vremenu pa tudi poleti, ko vabijo igrišča za malo nogomet, rokomet, odbojko in košarko — teniška so zdaj v gradnji — smučišča na Češki koči in na Ledinah, se gostje, željni rekreacije, lahko udejstvujejo še v trimskem kabinetu v hotelu Kazina.

Ponudba je torej dovolj vabliva za posameznike, še posebej pa za priprave športnih reprezentanc, za šole v naravi, športne dneve in sindikalna prvenstva.

H. J.

Z akupunkturo do zdravja

Bled — Hotel Toplice, med tujimi gosti eden najbolj cenjenih hotelov pri nas, ima v svoji ponudbi že dolgo let termalno kopališče, savno in masažo, pred nekaj meseci pa so vanjo vključili tudi zdravljence z akupunkturo. Za to so pridobili magistra Igorja Müllerja, ki je študiral akupunkturo na Akademiji za tradicionalno kitajsko medicino v Pekingu.

Ta novost je zbudila veliko zanimanja med tujimi gosti, pa tudi med domačini, ki si žele olajšati bolezni težave po tej starci, a pri nas še povsem novi metodi zdravljenja. Za goste v hotelu vodi zdravniške preglede dr. Borut Rus vsak ponedeljek od 17. do 19. ure in vsak petek od 10. do 12. ure. Vsak bolnik mora namreč najprej opraviti zdravniški pregled, šele potem se ga lahko loti specialist za akupunkturo, ki dela v svojem kabinetu vsak ponedeljek od 13. do 20. ure, od torka do vključno petka pa od 7. do 14. ure. Ni pa nujno, da opravi bolnik zdravniški pregled v hotelu, lahko tudi pri svojem zdravniku.

Ceprav so v hotelu od začetka dvomili, da bo zadostni zanimanja je obisk iz dneva v dan večji. Posebno zanimanje kažejo Blejci sami. Pravijo, da se mnogi že lahko pohvalijo z ozdravljenjem prav zaradi blejske akupunkture.

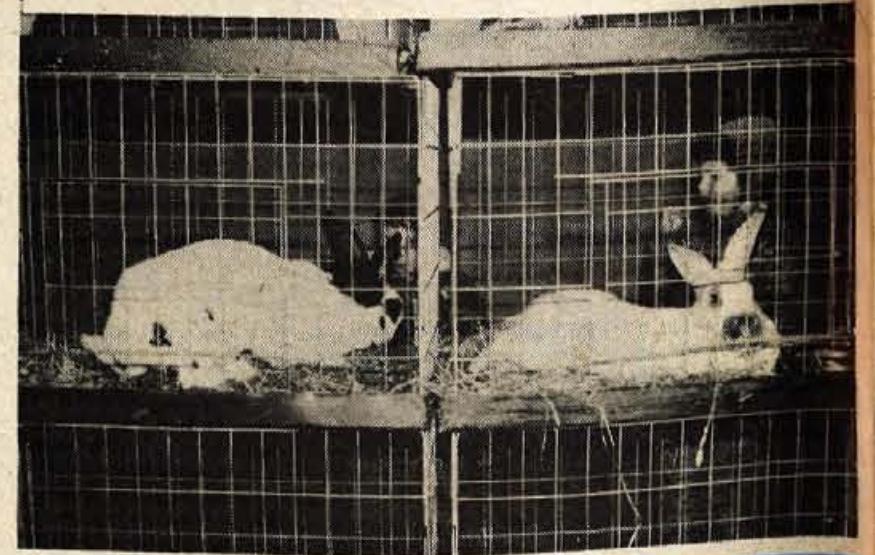
D. D.

Medvode — Pod gesmom »Kuhaj počasi in z ljubezijo« so v delovni organizaciji Donit v Medvodah pripravili privlačno kulinarično razstavo jugoslovenskih narodnih jedi. Med razstavljenimi dobrotami, ki so jih skrbno pripravile kuhrske zanesenjakinje, je tudi mnogo takih, ki so že skoraj pozabljeni. — Foto: fr

Najmlajših veselje — Na Kranjskem sejmišču so pripravili privlačno novoletno praznovanje za najmlajše. Malčke je obiskoval Dedeck Mraz, obilo veselja pa jim je prinesla tudi razstava malih živali. — Foto: M. Ajdovec

Čari in nevarnosti bele zime

Zasnežena pokrajina spet vabi planince in smučarje na plono — Nujna je skrajna previdnost pred plazovi — S krajem izleta in časom vrnitve seznanite svoje

Kranj — Zima je spet tu; bela, snežena, mikavna. Stevilni smučarji — tisti, ki se veseli množičnega dřičanja na organiziranih smučiščih, pa drugi, ki jim je večji užitek turno smučanje — so komaj čakali, da se bo naletelo dovolj snega. Tudi planincem in alpinistom sneg ne pomeni tolikšne ovire, da se ne bi podali v gore. Posebno med zimskimi počitnicami bodo mnogi hoteli prosti čas preživeti v pobeljnih prostranstvih narave.

Vendar, v veselju pričakovanja prvega stika s čari letošnje zime ne bi smeli nikje pozabiti na nevarnosti, ki jih ta letni čas prinaša s seboj! Le tako, ob skrajni premišljenosti in previdnosti, bo naša radost ostala neskajena zaradi morebitne nesreče. Tako se bodo tudi vsi lahko vrnili domov in na delo zdravi, polni novih moči in bogatejši za lepo doživetje.

Nesrečni dogodki iz preteklosti nam morajo biti v stalno opozorilo, da so snežni plazovi največja zimska nevarnost. Če nas zajame plaz, nas reši lahko zgolj naključje. Zato je bolje spoznati, kdaj nam preti nevarnost plazu in kako se ji izogniti. Ne bo odveč, če ponovimo znano dejstvo, da se plazovi največkrat prožijo zaradi izdatnega sneženja, nanosov snega z vetrom ali nenadne otoplitve. Eden od vzrokov za trganje plazov je tudi preobrazba snežne odeje zaradi mrza. Takšne razmere prav gotovo niso primerne za kakršnokoli dejavnost v zasnjenih strminah, še zlasti v gorah.

Tokrat nam je zima nasula dovolj snega. Zapadel je že večkrat, zato je možnost plazov izrazita. Da bi se izognili nevarnosti plazov, se pred nameravanim odhodom v hrib najprej seznamimo s podatki o vremenu in opozorili pred plazovi, ki jih redno objavljajo osrednja sredstva javnega obveščanja. O snežnih razmerah na določenem področju bomo največ zvedeli pri planinskih društvih, ki upravljajo posamezne postojanke. Tod se bomo tudi prepričali, katere planinske koče so pozimi odprtne.

Za sleherno zimsko turo v gore se moramo odločati predvorno. Če ocenimo, da smo zanje sposobni, se moramo tudi primerno opremiti. Oblekli se bomo v topla in nepremočljiva oblačila, s seboj pa vzel rezervno obleko, hrano in toplo pijačo. Med obvezno zimsko opremo za hojo v gore sodijo dereze in cepin: seveda, to opremo moramo znati uporabljati.

Previdnost pred plazovi ni nič manj potrebna pri smučanju. Posebno turni smučarji, ki se največkrat povzročijo nad gozdno mejo, lahko kaj hitro prerezijo snežno odejo na plazovitem področju in sprožijo plaz. Na organiziranih smučiščih skrbijo za opazovanje pred plazovi, kjer je to potrebno, vendar pa je na marsikaterem našem smučišču lahko usodno za smučarja že malenkostno oddaljevanje od steptnih prog oziroma meja smučišča.

Pa še to! Kdor pozimi odhaja na smučanje ali izlete v gore, naj pred odhodom svoje sezname, v kateri kraj odhaja in kdaj se namerava vrnilti. Taki podatki so lahko v veliko pomoč pri morebitni reševalni akciji, ali pa zagotovo, da reševalci ne posredujejo po nepotrebni. In ne nazadnje, upoštevanje nasvetov oskrbnikov planinskih postojank, gorskih reševalcev, redarjev na smučiščih in drugih ljudi z izkušnjami o nevarnostih na snegu ne bo nikoli in nikomur škodilo.

S. Saje

Razstava ob visokem jubileju

Kranj — Društvo gojiteljev malih živali v Kranju bo marca slavilo 50 let. Po počastitev visokega jubileja bo društvo od 8. do 10. januarja v prostorih Gorenjskega sejma pripravilo 4. republiško razstavo malih živali.

Razstava, katere pokroviteljica je kranjska delovna organizacija IBI, bo doslej največja manifestacija gojiteljev malih živali Slovenije. Sodelovali bodo namreč člani vseh slovenskih društev (tih je 120), ki so vključena v Zvezo društev gojiteljev pasemskih malih živali Slovenije. Razstavljalci bodo prikazali 700 živali in sicer 400 primerkov okrasnih in športnih golobov, predstavnikov 30 pasem, 20 pasem kuncov z

200 primerki, 20 pasem perutnine, 100 primerki ter še nekaj redkih živalskih pasem, na primer južno ameriško činčilo.

Razstavljeni živali bodo strokovno ocenili strokovnjaki iz domovine in Avstrije. Med razstavo bodo pripravili tudi sodniški seminar za cilice malih živali, ki jih v Sloveniji žal ni in so na takih prireditvah dočela odvisni od kolegov iz sosednjih republik in Avstrije. Ljubitelji malih živali si bodo lahko na razstavi kupili tudi literaturo, ki jih bo v pomoč pri reji živali. Razstava bo odprta v petek, soboto in nedeljo od 9. do 19. ure.